

Landmandsforsamlingen i Horsens.

Ved Mødet i Haderslev 1859 valgtes Horsens til Stedet for næste Landmandsforsamling 1861. Da Formanden for Mødet i Haderslev ikke foranledigede en Comitee valgt af Forsamlingen, saaledes som hidtil altid er skeet, sammentraadte en Localcomitee, bestaaende af Kammerherre, Borgermester Jesen som Formand, Højjægermester Schytte til Bygholm, Etatsraad Westenholz til Mattrup, Lieutenant Eckardt til Drumgaard, Forpagter Heide paa Bygholms Teglværk, Borgerrepræsentant Garver Møller og Maskinbygger Stallknecht i Horsens.

Denne Comitee, som tidlig begyndte sin Virksomhed, udviklede megen Iver baade for at skaffe de fornødne Pengemidler tilveie, og gjøre Forhandlingerne og Udstillingerne saa nyttige som muligt. Med stor Fremgang indslog Comiteen en Vel, som tidligere ikke er benyttet, eller idetmindste ikke i det Omfang, nemlig at henvende sig til Landbosforeninger over hele Landet, baade for at faae Discussionspørgsmaal opgivne og Mand udpegede, der kunde tjene som Dommere, ligesom den fra alle Sider indhente Raad, som den uheldet og fordomsfri søgte at føre sig til Nytte. Der var derfor ogsaa over hele Forsamlingen udbredt en vis Friskhed og et Liv, som i Forbindelse med et isvrigt godt Arrangement gjorde et behageligt Indtryk og bidrog til, at Forventningerne, hvormed Deeltagerne indfandt sig til Mødet, ikke bleve fluffede. Den vakre By, de gode Localer, den venlige Opmærksomhed, de

Fremmede mødte, og Undgaaen af al Fordyring, baade med Hensyn til Logis og Beværtning, virkede ogsaa fordeelsagtigt paa Besøgerne.

Kun i een Henseende har der været yttret Tvivl om, hvorvidt Comiteen har tilfredsstillet de Fordringer, der kunde stilles til den, nemlig med Hensyn til Dampskibsforbindelsen ved Hensejlen til Mødet. Da nemlig Besøgerne fra Verne og Sverrig samledes i Korsøer Mandagformiddag, fandt de ikke andet Dampskib, der kunde bringe dem til Horsens, end den lille „Flora“, som endda først skulde gaae til Veile og derfor selv under de gunstigste Forhold kun seent paa Aftenen kunde have naaet Horsens. Skibet optog henimod 200 Passagerer foruden Heste, Dvæg, Maskiner og Produkter, der skulde til Udstillingen. Veiret var temmelig haardt, men dog ikke anderledes end at alle de andre Dampskibe naaede deres Bestemmelsessted om Aftenen; men da det lille overfyldte Skib kom ud i Kattegattet, kunde det ikke arbeide sig igjennem, maatte vende, hvad der ikke var uden Fare, og efter Passagerernes Forlangende løbe til Kjørteminde, hvor det ankom Kl. 6½ om Aftenen. Omtrent 100 Passagerer gik her fra Skibet tildeels for over Land at naae Horsens, hvor de ankom om Tirsdagen i Middagsstunden, eller, hvad nogle foretrak, vendte hjem igjen, medens Skibet, da Vinden havde lagt sig, om Natten forlod Kjørteminde og næste Morgen ankom til Horsens med de tilbageblevne Passagerer, Dvæg og Gods. Man kan bebreide Rhederiet, at det paa et saa lille Skib og i et strengt Veir optog saamange Passagerer, da en stor Deel af Passagererne vare villige til at gaae med Dampskibet til Aarhus, hvor der var rigelig Plads, men Comiteen har man bebreidet, at der saa at sige ingen Anstalter vare truffne for at lette Communicationen. Vi skulde ikke udtale nogen Mening om Grosserer Priors Tilbud, men Comiteen havde allerede overtaget saa store Pengesforpligtelser, at det vel kunde undskyldes, om den var noget angstelig for at overtage flere.

Förhandlingerne fandt Sted i en stor Sal i det ny-

byggede smukke Raadhuus, hvor der var tilstrækkelig Plads og man hørte godt. Ved Siden af den store Sal var en mindre, hvor en geognostisk og en entomologisk Samling, Sædprover i Straaet fra Landbohøiskolen, Havevæxter og Kornprover vare opstillede. Agerdyknings-Maskiner og Redskaber samt endeel Industriproducter vare opstillede i et Ridehuus med tilhørende Plads, og Dyrskuet fandt Sted paa en stor Mark lidt fra Byen. Tillige vare en Samling af Fiskeredskaber fra Museet paa Christiansborg og endeel Haandværksager fra Byen udstillede under Mødetiden. Forhandlingerne gik for sig om Formiddagen inden Middagsbordet, som fandt Sted Kl. 4—5, og Eftermiddagen anvendtes til længere Excursioner og Besøg i en nærliggende smuk Bystkov, hvor der var indrettet en stor Dandseplads. Veiret var noget uroligt og Regnbyger virkede undertiden forstyrrende paa Forlystelserne i det Frie; dog fandt Dyrskuet Sted i meget smukt Veir, og da det forresten var mildt Sommerveir, fandt man sig let i en enkelt Regnbyge.

Medlemsantallet udgjorde omtrent 940, og Forsamlingen er i Medlemstallet den tredie i Rækken; i Kjøbenhavn var 1852 1242 og i Aalborg 1856 1040. Af Medlemmerne vare en halv Snees fra Sverrig og et Par fra Norge.

Forhandlingerne, hvoraf vi nu skulle gaae over til at meddele et Udtog, gik godt, og man sporede tydelig den Fremgang, som Nationen i den sidste halve Snees Aar har gjort i det offentlige Liv. Sammenlignet med tidligere Forsamlinger fandt man nu en langt større Sikkerhed i Optræden, Tydelighed i Udtryk og Ovelse i at udtrykke sig kort og bestemt og holde sig til Discusſionsgjenstanden, om der end endnu kan være endeel tilbage at ønske i alle disse Henseender. Formanden valgte, som det forekom os, den rigtige Fremgangsmaade ikke at indgribe i Discusſionen, men lade denne udvilde sig selv. Flere af Spørgsmaalene underkastedes en grundig Behandling, medens ved andre maaskee Ensidigheden gjorde sig noget stærkt gjældende.

Tirsdagen den 2den Juli Form. Kl. 9 aabnedes Landmandsforsamlingen af den forberedende Comitæes Formand, Borgermester i Horsens, Kammerherre Chr. v. Jesøen, som udtalte det Gladelige ved at see Forsamlingen saa talrig, takkede for at Horsens By denne Gang var bleven valgt til Samlingsstedet og aflagde Forsamlingen Regnskab for hvorledes Comitæen havde røgtet sit Hverv. Han søgte Comitæens Competence tildeels i den Omstændighed, at den røgtede et Hverv, som ingen Anden vilde paatage sig, og havde anseet det for ønskeligt om det fgl. Landhuusholdningselskab kunde have fritaget Comitæen for dens Hverv; han følte, at der savnedes en anerkjendt Forbindelse mellem denne og den foregaaende Landmandsforsamling, og opfordrede Forsamlingen til at tage Bestemmelse i Henseende til dette Forhold for Fremtiden. Tilguledes ansaae han det for rigtigt, at de locale Landbosforeninger fik saamegen Indflydelse paa de almindelige Landmandsmøders Virksomhed, som muligt, og fik Leilighed til paa disse at faae deres specielle Erfaringer drøftede og vurderede. Han paaffønnede inidlertid den særdeles Imødekommen, Comitæen havde fundet i Henseende til Raad og Bistand fra saavel Regjeringen som Landbosforeningerne og det fgl. Landhuusholdningselskab samt hos mangfoldige Agronomer. Hs. Maj. Kongen har skænket 1000 Rdl. til Præmier, Rigsdagen har tilstaaet et lignende Beløb til Forberedelserne for Forsamlingen, Ministerierne have viist en særdeles Imødekommen mod Comitæens Andragender, det Glæssenske Fideikommis har skænket Præmier, og flere udmærkede Videnskabsmænd og Agronomer, hvoraf især fremhævedes Dhr. Conf. Forchhammer, Prof. Schjødte og Prof. Jørgensen, have leveret værdifuldt Stof og Veiledning til at afvinde Mødet den størstmulige Interesse. Taleren viste Mødets Betydning som et gunstigt Bæjfel om at Videnskaben og Capitalen ville fremhjælpe Agerbruget, at Industrien vil i bestandig høiere Grad mangfoldiggjøre Menneskets Styrke og gjøre ham til Herre over Naturen, og antydede Dvægudstillingens Vigtighed til at klare Blikket for

Dyrenes rette Brug og Frembringelse. Sluttelig udbad Taleren sig Forsamlingens Billigelse af at overrække Kongen en Medaille i Guld som Tak for Hs. Majestæts Fremhjælpen af Landmandsforsamlingens Virksomhed og opfordrede derpaa til Valget af en Præsident.

Tilbeels paa Grund af det uheldige stormfulde Veir, som holdt mangfoldige Medlemmer noget tilbage, var Landmandsforsamlingen paa den første Dag langt fra fuldtallig. Ved Præsidentvalget afgaves kun 280 Stemmer, af hvilke de 165 faldt paa Grev Holstein til Holsteinborg, som altsaa blev Forsamlingens Præsident. Til Vicepræsident valgtes Godseier Estrup til Skaffogaard.

Samme Dags Eft. Kl. 2 fortsattes Mødet. Etatsraad Westenholz indledte en Discussion over Spørgsmaalet om hvorvidt den hidtil fulgte Ordning med Hensyn til vore Landmandsforsamlingers Afholdelse kan ansees for fyldestgjørende, og hvorledes en eventuel ny Ordning burde bestemmes. Taleren fremhævede den hidtilværende Mangel, at hver ny Landmandsforsamling stod isoleret, byggedes paa bar Grund, istedetfor at staae i noie Sammenhæng med og bygges paa den foregaaende. Han foreslog derfor, at i Fremtiden skulde der søges en Continuitet tilveiebragt paa den Maade, at Landmandsforsamlingen vælger to Mænd, som i Forbindelse med Landhuusholdningselskabet's yngste Præsident skulde sammensætte Comiteen for det næste Landmandsmøde; den nævnte yngste Præsident skulde da være et constant, vedblivende, født Medlem af Comiteerne; han skulde varetage Opbevaringen af Landmandsforsamlingernes Archiv og dens Kasseseholdning og aflægge Regnskab derfor. Taleren ønskede at Landhuusholdningselskabet selv vilde have taget Sagen i sin Haand.

Prof. Jørgensen er enig med Proponenten i at der mangler Continuitet i Forsamlingerne; han fremfører deres historiske Udvikling og viser, at Landhuusholdningselskabet ingenlunde har staaet uvirksom overfor dem, idet navnlig den 4de Forsamling i 1852 blev ordnet af det fgl. Landhuus-

holdningselskab. Den Skik, at hver ny Forsamling ordnes af nye Mænd, har vel sine Mangler, men ogsaa det Gode, at der bringes nye Kræfter ind, og at disse Mænd bøv paa Forsamlingsstedet og kunne gjøre deres Localkundskab nyttebringende. At Landhuusholdningselskabet stillede sig i Spidsen for Landmandsforsamlingerne, vilde gjøre det vanskeligere at tilveiebringe de til disse fornødne Pengemidler, idet private Bidrag let vilde udeblive, da man vilde være tilbøielig til at mene, at Selskabet burde afholde Udgifterne derved, men Selskabets Midler er der allerede rigelig Brug for til andre Diemed. Af Landhuusholdningselskabets Præsidenter kan der vel fordres meget, og de ere villige til at paatage sig meget, men hvad der saaledes paalægges dem bør dog være begrændset ved den Tid, som saadanne Mænds private Livsstilling lærer dem. Naar man stiller for store Fordringer, vilde det blive meget vanskeligt at bevæge Nogen til at modtage Præsidentvalg i Landhuusholdningselskabet. Derimod tilbød Taleren at søge udvirket af Landhuusholdningselskabets næste ordentlige Generalforsamling, at Selskabet skulde vælge en Mand, der som lønnet Sekretær skulde repræsentere Selskabet overfor Landmandsforsamlingerne, dog kun som raadgivende og veiledende overfor den egentlige Komitee, og uden besluttende Myndighed.

Westenholz synes ikke om dette Forslag; han antager ikke at Landmandsforsamlingens Præsident passende kan aflægge Regnskab for en „Sekretær“.

Statsr. Tvedorp frygter ogsaa, at man efter Westenholz's Forslag vilde lægge for stor en Byrde paa Landhuusholdningselskabets yngste Præsident, og da et forøget Antal Præsidenter i Landhuusholdningselskabet vilde besværliggjøre dets Forretningsgang, raader han Forsamlingen til at gaae ind paa det af Prof. Jørgensen gjorde Tilbud. Landhuusholdningselskabet vilde bære Ansvar for, at den nye Sekretærpost blev godt besat. Taleren forsvarede Landhuusholdningselskabet imod den af Westenholz fremsatte Antydning, at Selskabet ikke

fulgte nok med Tiden og ikke var virksomt nok, idet han oplyste, at Selskabets Virksomhed er meget betydelig, men at det virker i Stilhed og derfor let undervurderes af den overfladiske Beskuer.

Westenholz bemærker, at hvis det omtalte Hverv vilde falde Landhuusholdningselskabets yngste Præsident for tungt, saa kunde han lade sig give en Sekretær tilhjælp.

Rapt. Buchwald (Anneberggaard) anseer Sekretæren for overflodig og mener man altid vil kunne finde passende Mænd til at lede Landmandsforsamlingerne, og at den vigtigste Hjælp fra Landhuusholdningselskabet er dets pekuniære Understøttelse.

Kammerraad Andersen (Gundersløvholm) troer, at en Sekretær, som den foreslaaede, vil være nyttig for at bevare Materialet og Traditionen fra den ene Forsamling til den anden, men seer dog hellere, at den ene af Landhuusholdningselskabets Præsidenter paatager sig dette Hverv.

Tesdorpf gjør opmærksom paa, at Landhuusholdningselskabets Præsidenter ikke ere blivende i denne Stilling, men vegle, og at det altsaa er usikkert, om en af disse Præsidenter kan tilveiebringe den hidtil savnede Kontinuitet i Landmandsforsamlingerne. Derimod vilde den foreslaaede Sekretær være vedblivende, forsaavidt han fandtes brugbar, og altsaa være et fastere Forbindelsesled.

Amtmand Wille Brahe foreslaaer, at Landhuusholdningselskabet skulde af sin Midte stille det fornødne faste Medlem af Landmandsforsamlingens forberedende Komitee, uden at dette Medlem behøvede at være en af Selskabets Præsidenter.

En Bemærkning af Westenholz ledte Diskussionen ind paa en Digression, nemlig selve Landhuusholdningselskabets Virksomhed, og Mødet sluttedes derpaa.

Næste Møde afholdtes Onsdagen den 3die Juli. Efter Op læsning af Protokollen fra forrige Møde gjorde Præsidenten Forsamlingen bekendt med Indholdet af en Skrivelse fra Odense

Kommunalbestyrelse, som indbød Forsamlingen til at afholde det næste Møde i Odense. Ved Afstemning vedtoges det næsten eenstemmigt, at denne Indbydelse skulde modtages. For ikke at opholde Tiden med at gjenoptage Diskussionen om Landhuusholdningselskabet's Forhold til Landmandsforsamlingerne, satte Præsidenten under Afstemning et Forslag, hvorom Forslagsstillerne fra forrige Diskussion efter nærmere indbyrdes Forklaring vare blevne enige. Forslaget gik ud paa at overdrage til Hrr. Etatsraad Tesdorpf (Landhuusholdningselskabet's yngste Præsident), Hoffjægermester Sehested og Formanden for Odense Borgerrepræsentation at vælge den lokale Komitee, som skulde forberede den næste Landmandsforsamling. Forslaget vedtoges eenstemmigt.

Dernæst foretoges Spørgsmaalet om, **hvorvidt en større Frihed i Udstyknng og Sammenlægning af Jord maa ansees for ønskelig i Henseende til Landets materielle Udvikling.**

Konferentsraad David gjør opmærksom paa den store Betydning, som det foreliggende Spørgsmaal har ikke blot for Agerbruget, men ogsaa for de sociale og politiske Forhold, og viser Nødvendigheden af at støtte sin Mening om denne Gjenstand paa bestemt Kundskab om de faktiske Forhold, om hvorledes den faktiske Tilstand under de nuværende Aar har udviklet sig. Han opfordrer Landmændene til beredvillig at imødekomme Regjeringen i dens Bestræbelser for at samle Materiale til en statistisk Oversigt over Landbosforholdenes Tilstand og Udvikling, og ikke lade sig afholde af utidig Frygt for højere Beskatning, eller af Eigegyldighed, eller af overdreven Selvstændighedsfølelse. Taleren gav derpaa en Oversigt over Befolkningens Stigen paa Landet (Tilvæxt af over 120000 Personer i de sidste 10 Aar), paaapegede, at der med denne Tilvæxt maa til en vis Grændse følge en Udstyknng af Eiendomme, paa Grund af den foretagne Efterspørgsel om Smaalodder, men udtalte det Ønskelige i, at der samtidig med denne Udstyknng

fandt en tilsvarende Samling Sted af større Eiendomme, hvor de lokale Forhold indbøde dertil. Af de interessante Talstørrelser og Sammenstillinger, som Taleren fremførte for at paavise Eiendomsforholdenes Forandring i de sidste 25 Aar, fremhæves her følgende:

Fra Aaret 1850 til 1860 er Forandringen denne. De større Landeieendomme, over 12 Tdr. Hartkorn, ere i Antal forøgede med 49 Stykker, men ere alligevel aftagne i Hartkorn med 837 Tønder. Bøndergaarde fra 12—8 Tdr. Hartkorn ere i Antal aftagne med 536 Stkr., og i Hartkorn aftagne med 4908 Tdr. Gaarde fra 8—4 Tdr. Hartkorn ere i Antal aftagne med 1568 Stkr., og i Hartkorn aftagne med 9672 Tdr. Gaarde fra 4—2 Tdr. Hartkorn ere i Antal tiltagne med 1505 Stkr. og i Hartkorn tiltagne med 3967 Tdr. Gaarde fra 2—1 Td. Hartkorn ere i Antal stegne med 2740 Stkr., og i Hartkorn tiltagne med 4518 Tdr.

Altjaa er der i de sidste 10 Aar gaaet 6095 Tdr. Hartkorn bort fra Bøndergaardene foruden 837 Tdr. Hartkorn fra de større Eiendomme, og alt dette Hartkorn er medgaaet til Dannelsen af nye Huse, hvis Antal fra 1850—1860 er steget med henved 28000 Stykker.

Provst Krarup henviser til Forholdene i Marsten og holder paa at der bør være ubetinget Frihed baade til Udstykning og Sammenlægning; nu da der kun er Frihed til Udstykning, uden Modvægt, fører det til, at de gode Gaarde slagtes ved bestandig Deling fra Fader til Bornene, saa at der opstaae en Mængde Gaarde paa 1—2 Tdr. Hartkorn, der i landøkonomisk Henseende maae betegnes som en Uting, værre end et Huus.

Kammerraad Grove fra Husum erklærer det for rigtigt, naar den forrige Taler anfører, at der i Marsten er fuldstændig Udstyknings- og Sammenlægningsfrihed, men gjør opmærksom paa, at der kan Jorden uden Ulempe gaae som en anden Handelsvare, fordi den næsten udelukkende bruges til permanent Græsning.

Jægermester Mourier-Petersen udtaler sig for ubetinget Frihed baade til Udstykning og Sammenlægning. Han troer ikke, at der vil være Fare ved at tilstaae Sammenlægningsfrihed, og udhæver det Uanselige i, at der gives Leilighed til, hvor Lokalsforholdene indbyde dertil, at danne større Gaarde paa 200—500 Tdr. Land, fordi disse drives med forholdsvis mindre Arbeidskraft af Mennesker og Heste, end de mindre Gaarde, altsaa give større Netto-Overskud og ere fra Statens Standpunkt de fordeeltigste, men mener dog at Konkurrencen vil drive Prisen paa smaa Eiendomme saaledes iveiret, at der ingen Fare er for at de skulle forsvinde.

Statsraad Valentiner udtaler sig i samme Retning, og udhæver hvor bekostelig en Sammenlægning er, ikke blot formedelt Grundens Dyrhed, men ogsaa fordi der maa nye Bygninger til de nydannede Eiendomme.

Gaardeier Jens Jørgensen mener, at Gaardmændene ere det konservative Element i Landet, altsaa maa man holde paa Gaardmandsklassen, og altsaa maa Sammenlægning forbydes, tilmed da der ved Sammenlægning vilde opstaae Eiendomme, hvis Eiere ikke selv „arbejdede“ (d. v. s. toge fat med Hænderne); det var gavnligt at forøge de arbejdende Menneskers Tal, men skadeligt at forøge Tallet af de „ikke arbejdende“ Personer.

Statsraad Tvedorp viser, at netop de nuværende Forhold ere skadelige for Gaardmandsklassen, thi Gaarde paa 8—4 Tdr. Hartkorn aftage stadig. Forholdene ere skadelige for Ugerbrugets Fremstreden, altsaa skadelige for Staten i det Hele. Forholdene ere skadelige for Oplysningen, thi jo mere Eiendommene formindskes, desto mindre faae Forældrene Raad til at lade deres Børn oplære i nyttige Kundskaber. Forholdene ere skadelige for Huusdyravlen, thi paa smaa Gaarde med 1—2 Tdr. Hartkorn, som nu fremkomme i Mængde, trives Huusdyravlen ikke. Taleren forlanger absolut Frihed til Udstykning og Sammenlægning.

Jens Jørgensen udtaler paa sin Frygt for, at Sammenlægningsfrihed vilde medføre, at Gaardmændene bleve til Huusmænd og gik fra en selvstændig Stilling over i den tjenende Klasse.

Proprietair Olesen (Vulkehavegaard) ønsker fuldstændig Frihed til Udstykning og Sammenlægning, men paa den Betingelse, at alle fideicommissariske Baand samtidig hæves, saa at Friheden slet ingen Indskrænkning lider.

Kapitain Buchwald (Anneberggaard) fremfører et Exempel paa en Sammenlægning, udført af en Huusmand, som efterhaanden har ved Arbeide og Kjøb svunget sig saaledes op, at han nu eier to Gaarde, hvilket viser, at det ikke er de store Kapitalers Privilegium at samle Eiendomme. Han anseer den eenfaldige Frihed alene til Udstykning for meget farlig, thi der vil da dannes formange Smaalodder, som ikke kunne ernære deres Eiere, og naar disse blive formange til at de alle kunne faae Arbeide paa de større Gaarde, saa komme endeel af dem under Fattigvæsenet. Han ønsker fuldkommen Frihed i begge Retninger.

Proprietair Ammundsen ønskede Friheden begrændset, navnlig at der vaagedes over, at Eiendommene fik en god Form, og at Feilene fra den tidligere, ofte slette Udstykning kunde afhjælpes. Han holdt paa, at de smaa Eiendomme vare de bedste, fordi det var af Bigtighed, at Eieren selv „arbeidede“ og spiste sammen med sine Folk.

Olesen bemærker, at hvem der ikke vil Friheden, arbeider kun mod et Proletariat. Hvor store Eiendommene helst maae være, skulle vi lade Forholdene afgjøre. Kun ved den fuldstændige Frihed er det muligt, at Enhver kan opnaae Eiendom i Forhold til sin Dygtighed og Evne.

David glæder sig over, at Praktikerne ere komne til samme Resultat som Theorien, nemlig at fuldstændig Frihed til Udstykning og Sammenlægning er det, der bedst tjener det Heles Vel, og udtaler, at vi hertilands Intet have at frygte af saadan Frihed, samt bemærker i Anledning af en foregaaende

Talers Udtalelser, at de fideikommissariske Baand Intet have med denne Sag at bestille.

Discussionsen standsede hermed, og Forsamlingen vedtog eenstemmig følgende Resolution: Forsamlingen udtaler, at efter dens Overbeviisning fuldstændig Frihed ikke blot med Hensyn til Udstykning, men ogsaa med Hensyn til Sammenlægning, er det, som gjennem Lovgivningen og Forvaltningen bør tilstræbes, fordi den vil give alle gode Kræfter den dygtigste og mest frugtbringende Anvendelse, og Danmarks Agerbrug det største Udbytte.

I samme Dags Eftermiddagsmøde foretoges det Spørgsmaal: Maa Oprettelsen af et særligt Landbrugs- og Handelsministerium ansees for ønskelig?

Justitsraad Jespersen indledte Discussionsen ved at fremsætte de Grunde, der i Almindelighed anføres som talende for Oprettelsen af et saadant Ministerium. Dette skulde have under sig: Agerbruget med dets Vinænger, samt Handelen, Veie, Jernbaner og Havne m. m. Man indvender mod det nuværende Indenrigsministerium, at det omfatter for meget; det nye Ministerium vilde faae en snevrere Virkefreds, bedre kunne magte Sagerne, og ved Valget af Ministre kunde man tage mere Hensyn til technisk og merkantil Dannelses. Den nye Minister kunde bedre samle sine Kræfter, da han blev fri for Skattevæsenet, Matrikulsager, Kommunalager m. m., som nu sortere under Indenrigsministeren. Taleren henviste til andre Landes Exempel: Cavour begyndte som Minister for Agerbrug og Handel; i Frankrig har man et „Ministère de commerce et d'agriculture“, i Belgien har man et „Ministère des travaux publics“, i Preussen har man et „Ministerium der landwirthschaftlichen Angelegenheiten“, i England har man et særskilt Handelsministerium.

Kammerherre Jesen var af den Mening, at man helst maatte lette det nuværende Indenrigsministerium ved at udflyde nogle af Forretningerne til Folket selv. Han troede, at

allerede ved Frihed i Udstykning og Sammenlægning vilde Ministeriet kunne lettes for endeel Arbeide.

Jespersen bemærker, at den omtalte Frihed ikke vilde fritage Ministeriet for Kontrollen med, at Matrifulen vedblivende holdes i Orden, at det passende Hartkorn følger med Parcellerne.

Jessen erkjender Kontrollens Nødvendighed, men mener, at den kan tages fra Ministeriet og f. Ex. lægges over paa Kommunerne.

Rapt. Buchwald vil stemme imod, at faae en Agerdyrkningsminister, forsaavidt denne ikke kan staae udenfor Statsraadet. Nu er det den politiske Mening, som afgjør, om en Mand kan blive Minister, og den hyppige Ministerveksel vilde hemme Nytten af en saadan Fagminister. Taleren troer ikke, at vi have Grund til at klage over Indenrigsministeriet, som altid har søgt at indhente gode Døphsninger i specielle praktiske Spørgsmaal.

Provst Krarup finder ikke, at det er nok, og anseer det for en Feil naar Indenrigsministeriet ikke kan forstaae en Diskussion om praktiske Spørgsmaal.

Jægermester Brun troer, at Manglen kunde afhjælpes ved Oprettelsen af en permanent Landbokomitee, dannet af samtlige Landbosforeningers Formænd, og hvis Præsident kunde forhandle direkte med Indenrigsministeren.

Statsraad Tesdorpf ønsker ikke noget nyt Ministerium, men mener, at Departementschefen bør besidde tekniske og merkantile Kundskaber.

Bankdirektor Bierfreund frygter saadanne Fagmænd uden Ansvar, og slutter sig derfor til Jespersens Udtalelser.

Prof. Torgensen troer, at naar man vil forlange speciel Fagkundskab paa eengang i Industri, Agerbrug og Handel, saa vil man neppe kunne finde nogen kvalificeret Mand. Han anseer ikke speciel Fagkundskab paa et saa høit Trin for nødvendig, men mener at gjennem Landbosforeningerne kunne Folkets Trang og Ønsker gjøre sig gjældende hos Ministeriet.

Bierfreund vil ikke have for mange nye Autoriteter, men blot een ny Autoritet istedetfor den nuværende, med mere Evne til at forstaae praktiske Spørgsmaal; han har ofte maattet forbauses over Indenrigsministeriets Resolutioner.

Diskussionen sluttedes hermed. Som Resultat fremgik, at Alle vare enige om, at ansee mere technisk og merkantil Dannelse for ønskelig i Indenrigsministeriet, medens derimod Meningerne vare meget deelte om, hvorvidt man helst maatte ønske oprettet et heelt nyt Handels- og Agerdyrkningsministerium.

Derpaa foretoges Spørgsmaalet om, **ved hvilke Midler Staten bedst kan fremme Drainingen.**

Polyt. Rand. Ring indledte Diskussionen med en kort Fremstilling af hvad Regjeringerne have gjort i Udlandet for Drainingen; han paaviste navnlig, at i Belgien har Regjeringen sørget for at oplære baade dygtige Ingeniører til at lægge Planer og dygtige Opsynsmænd til at lede Arbejderne ved Planernes Udførelse, og støttet disse Ingeniører og Opsynsmænd saaledes, at de stode til Landmændenes Disposition for en meget billig Betaling, saa at de smaa Landmænd ikke af Frygt for store Udgifter vare fristede til at undvære Hjælp og prøve sig frem paa egen Haand. Ligeledes oplyste Taleren, at man i England og Frankrig har, for at skaffe Landmanden Penge til Drainingen, givet Laanene til Draining under Regjeringens Kontrol Prioritet i Eiendommene foran alle andre Prioritets-havere, idet man gif ud fra, at disse aldeles ingen Forminds-kelse lede i den dem tilkommende Sikkerhed, da Drainingen forøgede Jordernes Værdi med en større Sum end den kostede.

Hoffjærgermester Sehested fremhæver, at Erfaringen nu ubestridelig har godtgjort Drainingens Gavnlighed, men be-flager, at medens de større Agerbrugere let kunne skaffe sig den fornødne tekniske Ledelse, er dette ikke let for Gaard-mændene, som derfor fristes til at gaae paa egen Haand, hvoraf Folgen ofte bliver mislykkede Forsøg til Skade ikke blot for dem selv, men for Sagen i Almindelighed. Han ud-

visler paany, hvorledes Regjeringen er kommet Sagen tilhjælp i England, Belgien og Frankrig, og anbefaler disse Exempler til Efterlignelse hos os.

Statsraad Tesdorpf mener, at ogsaa de større Eiendomsbesiddere kunne have Bæmsfelighed ved at faae en erfaren og virkelig sagkyndig teknisk Veiledning og troer derfor at Regjeringen bør hjælpe til at skaffe teknisk Sagkundskab til Landmændenes Disposition f. Ex. ved i hvert Amt at etablere 1 à 2 Teknikere, som mod billig Betaling skulde assistere Landmændene med Drainingsplaner. Ogsaa ad Lovgivningens Vej mener han, at Regjeringen kunde gjøre mere end den har gjort; den har været for ængstelig hos os, medens den derimod, mærkeligt nok, i Holsten ikke har havt saamegen Bæmsfelighed, men har ved Lov sat igjennem, at Hvermand er pligtig til, naar det forlanges, uden Erstatning at skaffe sin Nabo af med hans Grundvand til 4 Fods Dybde, saavidt det kan skee; denne Bestemmelse har virket overmaade gavnligt, og vi maae forlange noget Egnende hos os. — At Mangel paa Pengemidler ofte har været en stor Hindring for Drainingen, veed Taleren med Sikkerhed, men tør dog ikke udtale sig om, hvorledes Regjeringen kunde afhjælpe denne Bæmsfelighed.

Sehested anseer Pengespørgsmaalet for vigtigt, men mener dog ikke, at Regjeringen skal udlæane Penge, men kun skaffe Tilladelse til at optage Laan foran andre Prioriteter i Genhold til den aldeles sikke forogede Værdi, som Drainingen giver Eiendommene. Ligeledes mener han, at enhver Jord-eier bør gøres pligtig at skaffe sin Nabo af med Grundvandet til 3—4 Fods Dybde, naar det forlanges og er muligt.

Amtmand, Kammerherre Rosenkrantz antager ikke, at Pengemangel er nogen væsentlig Hindring i dette Tilfælde, men fremhæver den store Hindring, som ligger i, at man ikke kan faae drainet efter en for et større Distrikt fælleds Plan, hvilket kunde afhjælpes, naar Regjeringen foranstaltede lagt Drainingsplaner i Grundtræk for Byerne (o: Landsbyernes Distrikter) efter Andragender fra Sogneforstanderskaberne; med Undtagelse

af Hovedledningerne blev det da ligegyldigt, hvornaar hver enkelt Mand vilde draine sin Jord.

Pastor Wulff fra Skaane gav en Udsigt over Drainingens Fremgang i Sverrig.

Statsraad Valentiner lægger Vægt paa, at der ofte er drainet slet, og at vi trænge til Regjeringens støttende Haand for at faae den fornødne tekniske Veiledning til Planernes Affattelse, hvortil ikke enhver Landmaaler eller Landinspektør kan benyttes. Navnlig trænge vi til Grundtræk af Drainingsplaner for større Terrainer.

Proprietair Olesen har erfaret meget i Henseende til de Vanskeligheder, som Drainingen frembyder, og er overtydet om, at vi trænge til teknisk Hjælp, og at en saadan Lovbestemmelse, som af Tessedorpf foreslaaet, er praktisk og vil være gavnlig.

Tessedorpf fremhæver, til Støtte for sine Fordringer, hvor forbausende ringe Fremgang Drainingen har gjort her i Landet samtidigt med Agerbrugets øvrige Fremskridt.

Efterat endnu nogle Bemærkninger vare faldne og navnlig David meget stærkt havde fraraadet at forlange Prioritet for Drainingslaan foran alle andre Prioriteter, foresloges et Par Resolutioner, som næsten eenstemmig vedtoges, men hvoraf den første senere viste sig at indeholde meget mindre end man havde meent, og derfor i et senere Møde, efter Forslag af Tessedorpf, med stor Majoritet fik et Tillæg, saa at begge Resolutionerne kom til at lyde saaledes:

- 1) Drainingen er af saa stor Betydning for Landbrugets Udvikling og dermed for hele Statens Velvære, at Lovgivningen bør gjøre dens Udførelse mulig ved med Hensyn til Grundvandet at gjøre den Grundsætning gjældende, [som den bestaaende Lovgivning kun opstiller for Overfladevandet, at der skal kunne skaffes samme Aflob ogsaa over Andres Grund], — at der skal kunne skaffes samme Aflob, hvor Forholdene tillade det, uden Erstatningskrav, ogsaa over Andres Grund, forsaavidt

det kan ske ved en aaben Groft eller Rørledning indtil 4 Fods Dybde. Erstatningskravet indtræder derimod, naar en større Dybde udfordres.

- 2) For at gjøre den fornødne Sagkyndighed ogsaa tilgængelig for mindre Landbrugere, og navnlig for at tilvejebringe sammenhængende Drainingsforetagender for en større Samling af disse, bør Regjeringen kunne tilbyde teknisk Veiledning for dem, som derfor ville give en fastsat, maadeholden Betaling.

Swad den første af disse to Resolutioner angaaer, saa er den indklamrede Deel deraf kommen ind ved en Misforstaaelse og er aldeles oversflødig, thi det deri forlangte er allerede opfyldt i Lov 17 Januar 1859 § 12 Stykket 2. Den sidste Deel af hiin Resolution er af Enkelte (dog ikke under Discussionen) bleven kaldt grundlovsstridig i Henshold til Grundlovens § 87, men derom turde Meningerne vel være deelte, og i den praktiske Gjennemførelse af en saadan Lovsparagraf vilde det blive Landvæsenskommissionens Sag at sørge for, at der opnaaedes saa stor sælleds Nytte som muligt og flete saa ringe Ulempe som muligt, navnlig i Henseende til Ledningernes Retningslinier.

Det følgende Spørgsmaal angik Lader til Sædens Opbevaring, hvorvidt de i vort Klima kunne undværes, og hvorvidt det betaler sig at bygge dem.

Statsraad Valentiner fremhæver Fordelene ved Lader: man faaer navnlig en lettere Høst, større Vægt af Kornet, konserverer Kornet og Straaet bedre, er fri for Bekostningen ved Indflytning og ved Tækning af Stafflene. Det gjælder altjaa blot om at konstruere Laderne saaledes, at de blive billige nok, at Tommeret ikke er iveien og at man med lidt Mandskab kan udrette meget. I større Lader vil en Vanglo være bekvemlest, i mindre Lader en Tverlo fordeelagtigst. Taleren ansøgte

de Priser, som han tidligere og senere har kunnet bygge Lader for.

Statsraad Tesdorpf anbefaler ogsaa Lader til at rumme en heel Gjennemsnitshøst, naar de konstrueres billigt nok, og gjør opmærksom paa en medbragt Tegning af en Lade, som en Skibsbygger har konstrueret for ham, og hvorefter hvert Læs kun vil koste 2 Mk. 7 $\frac{1}{2}$ aarlig i Leie at huse, naar der regnes 7 Procent Forrentning og Amortisation af Anlægs-kapitalen. Det er en Spidslade; Buelader synes det, at man har det imod, at Taget raadner hurtigt.

Valentiner har Erfaringen for sig, at Buelader holde sig meget godt, naar man blot tilføier en skarp Ryg foroven, saa at Vandet let kan løbe af.

Torsdagen den 4de Juli begyndte Discussionen med Spørgsmaalet om **det Destinonste Systems Anvendelse i vore Meierier og det bedste Materiale til Melkekar.**

Godseier Ladiges fremhæver den bedre og fuldstændigere Afslumning ved de Destinonste Kar; man tager mere Melk med ved de gamle Kar. Med Destinons System følger mindre Arbeide i Kjernen, mindre Arbeide i Melketjælderen, lettere Rensning, færre Reparationer. Angaaende Materialet til Karrene fremførtes, at man endnu ikke har fundet noget tilstrækkelig varigt Overtræk paa Jern; Maling og Lakering holde ikke; Galvanisering og Emaillering blive for dyre; Zink iltter sig for let og opløses. Taleren har forsøgt at benytte Portland-Cement til deraf at danne Karrene.

Proprietair Valentiner omtaler Forsøg med Kar samlede af Speilglas; de bleve ikke tætte. Senere forsøgte han at belægge Træbøtter indvendig med Zinkplader og deri at lægge et Lag Cement; Forsøgere ere endnu for nye til at man bestemt kan udtale sig om Resultatet.

Ladiges har forsøgt at overtrække Cementen med Vandglas, for at fjerne enhver Porøsitet, men Vandglasset revner.

Valentiner har i samme Tiemed forsøgt at overstryge Cementen ved Vinoliefernis og antager at det vil vise sig hensigtsmæssigt. Han gjør opmærksom paa Nødvendigheden af at have en Metalplade mellem Træet og Cementen, fordi ellers Cementen revner, naar Træet kaster sig.

Jægermester Bech anfører forskellige Erfaringer, han har gjort, og anbefaler foreløbig emailleerede Jernkar, saalænge ikke Forsøgene med Portland-Cement have ved længere Tids Erfaring viist sig heldige.

Det følgende Emne for Discussionen var dette: **Er det onskeligt, at det Offentlige bidrager til en Forøgelse og bedre Fordeling af Landets Skovarealer?**

Forskkandidat Oldenburg indledte Discussionen med en Udsigt over de Principer, som bør være de ledende ved Bedømmelsen af hvorledes Skovarealet hensigtsmæssigst burde være fordeelt; man maa tage Hensyn til 1) Forbruget, 2) de geognostiske Forhold, 3) de klimatiske Forhold. I Henseende til Forbruget er Skovfordelingen nu altfor ulige; vi have vel et Surrogat i Torv, men Torvemoserne ere ikke saaledes fordeelte, at de netop findes, hvor Skov mangler. Ulighederne skulde tildeels udjævnes ved Transportveiene, men disse ere utilstrækkelige og tildeels uheldigt beliggende for Skovene. I Henseende til de geognostiske Forhold egner Kullestensleret sig bedst til Bøg, Kullestenssandet, navnlig den jydsk bakkede Hede, egner sig for Naaletræer og maaskee for Eg, medens det paa Heden ikke duer til Agerbrug; Ahlsformationen eller den flade jydsk Hede kan i Regelen ikke bruges til Skov, men derimod vil Klitformationen paa Vestkysten egne sig ret godt dertil; her burde være meget mere Skov end der findes. Hvad det klimatiske Hensyn angaaer, saa burde der være meget mere Skov paa de Steder, som ligge udsatte for skarpe Vinde og trænge til Læ, navnlig Vestsjælland og Jyllands Vestkyst. Om Skovplantning hos os kunde faae nogen Betydning for Forsvarsvæsenet, kan Taleren ikke bedømme. For at skaffe Skov, hvor

den mangler, og tilveiebringe en bedre Fordeling, kunde Staten tage Hedeplantningen i sin Haand, sælge sine Smaafløve for at anvende Pengene paa Heden, og fjerne de Baand, som nu hvile paa Skovene, og som holde dem i deres nuværende uheldige og Landbruget hæmmende Fordeling.

Godseier Estrup er enig med den foregaaende Taler i at den nuværende Skovfordeling er meget uheldig, idet der findes Bøgeskov paa nogle af Landets bedste Agerjorder, hvilket forarsager et aarligt Nationaltab, medens der derimod mangler Skov, hvor den burde være. Naar Taleren er om, ved hvilke Midler Staten kunde tilveiebringe en bedre Fordeling, saa maa det erindres, at Skovbruget fordrer stor Driftscapital, og naar Udgifter og Rente af Driftscapitalen fradrages, saa bliver der Intet tilbage som det man ellers kalder Jordrente; derfor bør der i Reglen kun drives Skovbrug paa Jorder, som egne sig mindre vel til godt Agerbrug; derfor bør Skove ikke beskattes, men Skovbruget burde opmuntres derved, at man fritog de Jorder, hvorpaa Skov plantedes, for alle Skatter, medens man samtidig burde ophæve det tvungne Skovbrug imod at alt Skovareal, som indtoges til Ager og Eng, strax blev skildsat som Ager og Eng. Skovene vilde da af sig selv vandre fra de Steder, hvor de ikke passje, til andre Steder, hvor Jorden egner sig bedst dertil; Hullestenssandet findes jo ikke blot paa den jydskke Hede, men ogsaa pletviis hele Landet rundt, og til saadanne Pletter, som nu afgive slet Agerland, vilde Skovene vandre hen, naar disse Pletter fritoges for deres Hartkorn saasnart de bleve beplantede. Taleren anbefalede ligeledes, at Staten tog sig kraftigere af Plantning paa Klitterne og paa den jydskke Hede og exproprierede Grunden i dette Diemed, saavidt det gjordes fornødent; Domaineskovene kunde saaledes efterhaanden vandre over til heldigere Steder, end de, hvorpaa de nu tildeels findes.

Proprietair Bruun gjør opmærksom paa, at ikke blot de store Skove have Betydning, men ogsaa smaa Eiendomsbesiddere kunne have Fordeel og Fornøielse af at plante, f. Ex.

paa Bakker, som de ikke kunne bruge til andet, og bør opmuntres hertil.

Jægermester Brun frygter for, at naar Baandene paa Skovene løsnes, ja vil de gode Skove forsvinde uden at der samtidig vil komme nye Skove istedet. For vort Forsvar navnlig ved Tannevirke troer han ikke, at Skov vilde have nogen Betydning, men derimod mener han, at Regjeringen bør gjøre mere for Skovplantning paa Jyllands Vestkyst og drive de nye Skove som Statsskove, ikke overlade dem til Private.

Esttrup erkjender vel, at mindre Eiendomsbesiddere kunne have Nytte af at plante Skov, men fremhæver at som Industri betaler Skovbrug sig kun i det Større. Han imødegaaer den forrige Taler.

Forstinspecteur Spandet taler for, at det tvungne Skovbrug bør have, at Skoveierne bør kunne udleje sig derfra og den indkomne Capital af Staten anvendes til ny Skovplantning.

Esttrup gjør opmærksom paa, at han har foreslaaet det jamme i Form af Paalæg i Ager og Engs Hartkorn.

Jægermester Mourier-Petersen slutter sig ganske til Estrups Forslag og troer ikke, at der vil være nogen Fare ved Skovbaandets Løsning, naar Forholdet reguleres ved de foreslaaede Forandringer i Beskatningen.

Provst Krarup anbefaler varmt Hedernes Beplantning.

Jægermester Brun gjentager sin tidligere Frygt for, at Skovene vilde forsvinde fra de gode Jorder uden at gaae til de flette, idet han troer, at flette Agerjorder ogsaa ere flette Skovjorder.

Discussionen sluttedes og Forsamlingen vedtog følgende Resolutioner, den første og anden eenstemmig, den tredje mod 16 Stemmer:

- 1) Forsamlingen antager, at den nuværende Skovfordeling i Landet er saa lidet svarende til dets geognostiske Besskaffenhed og til det stedlige Forbrug af dets Producter, og navnlig til Forbedringen af de klimatiske

Forhold, at der ikke er Grund til at opretholde den ved Lovens Tvang.

- 2) Ligesom det er forbundet med stort økonomisk Tab for den Enkelte, som for det Hele, at vedligeholde Skov paa Jordbund, som forandret til Agerbrug vilde give et langt større Udbytte, saaledes tør det forventes, at Skovculturen vilde vandre over til Arealer, hvor den vilde kunne betale sig, naar disse derved bleve skattefrie, imod at den til Agerbrug indtagne Skovbund blev undergivet Skattepligt som Ager og Eng.
- 3) Skov anlæg i Vestjyllands Klitter og de til Skovbrug egnede Dele af Sjyllands Heder ere saa vigtige for Sjyllands Opkomst, at Staten bør tage samme i sin Haand, muligen ved at afhænde saadanne Domaineskove, hvis Vedligeholdelse ifølge deres Beliggenhed er mindre nødvendig, og anvende Capitalen til store planmæssige Anlæg paa de Steder, hvor den private Industri alene ikke vil kunne frembringe dem.
- 4) Forsamlingen haaber, at disse Anstuelser ville komme under Overveielse ved en forestaaende Revision af vor Forstlovgivning, hvortil denne er høiligen trængende.

Det følgende Spørgsmaal, der bragtes under Discussion, var dette: **Haves tilfredsstillende Erfaringer i noget betydeligt Omfang med Hensyn til Undergrundsploining?**

Redacteur Møller Holst indledte Discussionen med nogle Bemærkninger om Undergrundsploiningens Hensigt og Betydning.

Tiendecommissair Vacoppidan har gjort den Erfaring, at hvor ikke Draining er gaaet forud, har Nytten af Undergrundsploining været tvivlsom.

Provst Krarup samstemmer heri.

Statsraad Valentiner har undergrundsploiet meget og seet god Virkning deraf, især for Raps. Ved bestandig Reoploining foran Brakken er Mulden bleven dybere og en Løs-

ning af Undergrunden er under saadanne Forhold fordeelagtig. Men vil man findele leret fugtig Jord dybt, saa maa den først være rørlagt. Nogle Oplysninger meddelees om Constructionen af Undergrundsplove.

Lacoppidan anfører, at man paa drainet Jord, som ikke var undergrundsploiet, har seet Gulerødders Rodtrevler sendte ned omkring Rørene, hvilket skulde synes at tale for at drainet Jord ikke behøver at undergrundsploies.

Landinspecteur Møller anbefaler Undergrundsploining.

Forpagter Hofman = Bang anfører den store Nytte, Undergrundsploining kan have.

Lacoppidan frygter kun, at Undergrundsploiningen koster for meget i Forhold til den Nytte, den kan antages at gjøre.

Det følgende Spørgsmaal, som opstatedes, angik **Landbruget og Huusdyrene paa Island**. Professor Tscherning og Agent Clausen gave nogle Oplysninger om de islandske Forhold, men nogen enkeltgaaende Discussion kunde ikke fremkomme af Mangel paa flere localiserede Sagkyndige i denne Forsamling.

Spørgsmaalet: **om gjentagen Mergling har viist saadanne Virkninger, at det kan anses for lønnende at foretage den**, indledtes af

Statsraad Valentiner, som fremhævede, at Mergling var den første Aarsag til vort Agerbrugs Fremgang, skøndt der vel har været Steder, hvor Merglingen ikke virkede. Udskillige have gjentaget Merglingen og havt Gavn deraf, men undertiden har Jorden været for suur, ikke afgravet, eller Merglen været af daarlig Qvalitet, og Merglingen har da været uvirksom. Naar Merglen ikke er rig paa Kalk, ophører Virkningen snart, og gjentagen Mergling kan da gjøre Nytte, medens den maafee bliver unødvendig naar den allerede paaforste Mergel var kalkrig. Det kommer naturligviis ogsaa an paa, hvor stor en Mængde Mergel man første Gang har paaført; den Mængde, der bruges, varierer nemlig fra 30 til

300 Læs; naar man kun har merglet svagt første Gang, vil naturligviis en gjentagen Mergling gjøre godt. Undertiden indeholder Merglen værdifulde Næringsstoffer, saaledes f. Ex. Phosphorsyre i Blaamergel, og en gjentagen Mergling vil da være dobbelt nyttig. Det sees, at Spørgsmaalets Besvarelse afhænger meget af stedlige Forhold, og navnlig af Merglens Beskaffenhed.

Proprietair Bruun har seet Exempler paa, at gjentagen Mergling ikke har virket, men veed at den andre Steder har gjort god Nytte, navnlig paa suur Jord, hvor Merglingen ikke virkede første Gang.

Tiendecommissair Vacoppidan antager, at Valentiner tilstrækkeligt har paavist Grundene til Merglingens forskjellige Nytte, men mener imidlertid, at naar man ikke har med løs Sandjord at gjøre, kan man ikke mergle for stærkt; han har seet gode Jorder, bestaaende af bare Mergel, hvilket beviser at idetmindste paa stærke Jorder kan der aldrig komme formegen Mergel.

Valentiner antager, at hvor der kun er lidt Muld, kan der komme formegen Mergel og gjøre Skade.

Gaardeier Knudsen har begyndt at mergle for 50 Aar siden, har merglet anden og tredie Gang og seet god Virkning deraf, om end svagere end første Gang. Anbefaler at mergle tyndt og flere Gange.

Proprietair Poulsen har erfaret, at gjentagen Mergling med god Mergel gavner altid, men et andet Spørgsmaal er, om den lønner sig. Dog indrømmes, at Sandmergel paa Sandjord kan være skadelig. Derimod kan god Leermergel aldrig være skadelig. Merglingens Virkning vil forsøges naar Draining er gaaet forud.

Proprietair Leth anfører de saakaldte „Myrer“ paa Bornholm, som aldrig ere blevne gjødede, men derimod merglede over 40 Gange og give udmærkede Afgrøder; skøndt de staae længe under Vand, er det dog de første Jorder man pløier.

Landsinspecteur Møller mener, at Merglingens Nytte afhænger af, hvormegen Muld der er i Jorden; Kalken i Merglen virker paa Mulden, og Mergling kan saaledes ogsaa være gavnlig paa lette, men muldrige Jorder.

Gaardsfæster Ravn troer ifølge sine Erfaringer, at Merglingens Virkning efterhaanden taber sig og at Merglingen derfor maa gjentages.

Dagsmødet sluttedes hermed.

I Mødet Fredag d. 5te Juli forhandlede først. Spørgsmaalet om **Ridderne til Hesteavlens Fremme.**

Capitain Buchwald fremhæver den store Tvivl, der endnu hersker om hvorvidt Staten bør holde Stutterier for Hingste eller ei. Rigsdagens Udvalgsbetænkning i Stutterisagen, der anbefalede Nedlæggelsen af Landstutteriet, syntes Taleren mere fremkaldt ved en offentlig Menings Tryk, end ved virkelig slaaende Argumenter. Vægtige Stemmer fra Veile Amts Landbosforening have udtalt sig for Landstutteriets Vedligeholdelse. Paa den anden Side har man flaget over at Landstutteriets Besætning ikke var af reen Race, at Føllene ikke kom til at ligne Faderen, at Fordelene ikke kom til at svare til Bekostningerne o. s. v. Sikker er det, at Fuldblodsstutterier betale sig ikke, fordi der falde for mange Føl som arte sig slet. Efter Yorkshircheste kan der ogsaa falde Caricaturer, men det maa ikke glemmes, at ofte udgives Heste for at være af Yorkshirchblod, uagtet de ikke ere det. Det er let at faae Stutteriet solgt, men man vilde maaskee fortryde det. Staten har bedre Evne end Private til at bære det Tab, som Stutterier ved Uheld kunne medføre.

Prof. Prosch*) er enig med den foregaaende Taler i Conclusionen, men af heelt afvigende Grunde. Han kan godt sympathisere med de Landmænd, der ansee et Landstutteri for

*) Dette Foredrag er man ved Prof.s Hjælp bleven sat istand til at give omtrent i det Omfang, det blev holdt.

at være unødvendigt, eftersom ethvert Landstutteri sætter sig som Opgave at danne Heste for Markedet, og kun søger Landbruget som sidste Udflugt. Landstutteriet arbejder derfor for dem, der drive Hesteavl som Industri, og om denne Virksomhed end kan siges at være knyttet til Landbruget, saa er den det dog ikke i den Forstand, som Tillægget af den egentlige Landhest er det. Landhesten er et uundværligt Middel for Landbruget, men derfor staaer og falder den ogsaa med dette, og kun selve Landbruget kan danne sig den saaledes, som den bedst passer for det: Enhver Blanding med fremmede Racer bringer noget uharmonisk og ikke acclimatiseret ind, som kun kan gjøre Skade. Naar derfor flere Landbosforeninger ere komne til den Overbeviisning, at Landstutteriet deels ikke behøves, deels endog gjør Skade ved at lokke ind paa en Industri, hvis Udbytte er meget tvivlsomt, saa maa han glæde sig derover, og betragte det som et stort og væsentligt Fremskridt. — Men paa den anden Side maa han, netop for ikke at bringe dette indvundne Fremskridt i Fare, ønske at man ikke fremskynder en Afgjørelse, inden Overbeviisningen er trængt videre ind. Det ligger i den menneskelige Natur hellere at give vor Herre Skylden end sine egne Feil, og da de fleste Mangler, der forekastes Hesten saavel hos os som andesteds, ere Følger af Feil ved Opdrætningen, saa har man til alle Tider meent at Skylden laae hos den uheldige Race, og at man maatte kunne undgaae denne Ulempe ved Krydsning, og først dyrefkjøbt Erfaring har lært at føre Marsagen hen til dens rette Kilde.

Faaer nu Udviiklingen Lov at gaae sin rolige Gang, da ville de Dele af Landet, der endnu love sig noget af Krydsning, faae Velilighed til at forsøge denne i enhver ønsket Retning, og han tvivler ingensunde om, at de snart ville komme til Sandhedens Erkjendelse, og slutte sig til dem, der allerede have opgivet denne Bygtemand. Men affjæres de fra saadanne Forsøg ved et Magtsprog, da vil ethvert Uheld i deres Avl medføre Bitterhed og Klager, og hvo veed, om ikke inden kort Tid derved et Omslag i den offentlige Mening kan be-

virkes, og Bestræbelser efter at fremkalde en Gjenoprettelse af Landstutteriet bortlede Opmærksomheden fra det, der kan naaes ved egne Anstrengelser. Det er heller ikke liberalt, at de, der ere heldigere stillede, ville affjære deres mindre begunstigede og maaskee mindre kyndige Medborgere en Leilighed til Erfaring, som de selv i rigt Maal have benyttet. Imidlertid er det indlysende, at Landstutteriet maatte ordnes paa anden Maade; det følger ligefrem af den constitutionelle Forfatning, som maa trænge ind i alle Forhold, at en væsentlig Deel af Ledelsen, men ogsaa af Ansvaret, maa gaae over paa Landmændene selv, og nærmest da paa Landbosforeningerne, enten hver for sig, eller flere i Forening, saaledes som de selv maatte ønske det. De ville da ogsaa have Leilighed til at forsøge hvilke Racer de ville; de ville kunne forhindre Salg af gode Hingste fra Amtet eller Landet ved selv at købe dem, eller betale Underholdspenge for dem; de ville kunne opkøbe unge Hingste for at redde dem fra Castration, kort sagt, alle Midler ville staae dem aabne, og de ville ikke længere kunne give Regjeringen og tilfældige Personligheder Skyld for alt. Det var ogsaa i denne Retning at det sidste Regjeringsudkast gik, og han maatte derfor tilraade Forsamlingen at slutte sig om dette i dets væsentlige Grundtræk.

Proprietair Weinschenk troer ikke, at Friheden vil være den rette Vej til Hesteavlens Forbedring, fordi Erfaringen har viist, hvor modsatte Partierne kunne staae imod hinanden og hvor planløs Experimenteringen vil blive. Da Frederiksborg Stutterie ikke tilfredsstillede Folks Fordringer, købte man store Yorkshire Hingste; senere søiede man et andet Parti, som holdt paa Halvblod; saa vilde man senere indføre Guldblod og Beddeløb; saa blev der købt Mecklenborgske Hingste; senere blev man igjen kjed deraf og søiede Folkemeningen ved at indkøbe Halvblod, og senere er der igjen kommet nye Meninger og ny Agitation. Forsamlingen bør udtale sig bestemt ligeoverfor Regjeringen, bede den beholde Sagens Ledning og give den i fast og kyndig Haand. Landbosforeningerne

kunne ikke opdrive de fornødne Midler, og ad privat Bei er det umuligt at faae de fornødne Penge til Hingste. Vi bør opfordre Regjeringen til at beholde den ledende Traad, men ikke foregribe dens Valg af Midlerne til Manglernes Afhjælpning.

Overkrigsscommissair Branth mener, at Staten bør vedblive at lede Hesteavl; dog behøver Staten ikke at indblande sig i de større Godseieres Opdræt, men vel i Bøndernes. De Heste, som Bønderne producere, lade ikke meget tilbage at ønske; der behøves kun at drages Omsorg for, at de bedste Individider af Racen trækkes frem. Dyrstuer og Præmier ere et godt Middel. Sagen bør ikke gives i Hænderne paa Amtene eller Landbosforeningerne alene, fordi disses veglende Bestyrelser vilde bringe altfor ustadige Principer ind; men Landbosforeningerne kunde udpege unge Hingste og Regjeringen kunde udsende Mænd til at bedømme de bedste Hingste i hvert Amt. Bonden skal ikke opdrætte ædle Heste. Regjeringen bør holde et Stutteri af gode, passende Heste til at forbedre den frederiksborgske Race med. Fuldblod for Frederiksborg er en Uting; Frederiksborg Stutteri burde kun have een Race og ikke være forvandlet til et Menagerie.

Capt. Buchwald troer, at netop de større Eiendomsbesiddere kunne ikke undvære Regjeringens Ledelse, medens derimod Bonden ved sin conservative Natur er mindre udsat for at forsøge farlige Experimenter.

Branth har seet, at Bønderne ogsaa ere komne paa Afveje og at de trænge til at ledes.

Proprietair Erichsen gjør i Henseende til en foregaaende Talers Bemærkning om de veglende Bestyrelser i Landbosforeningerne opmærksom paa, at det ikke er disse Bestyrelser, der skulle bedømme Hestene, men udvalgte Dommere, som Regjeringen kunde stille en jagtmyndig Mand ved Siden.

Branth fremfører, at Principerne have veglet med de forskjellige Bestyrelser, og at forskjellige Landbosforeninger have ganske modsatte Meninger.

Dr. Boye bemærker, at om end Veile Amts Landboforening har holdt paa Landstutteriet, saa er den dog ikke blind for de begaaede Misgreb, men haaber en Forbedring.

Prosch siger, at det ikke er nok, at der paaستاас, at Landstutteriet (og altsaa indirecte Landavlen) maa ledes af Regjeringen; det maa ogsaa vises, at Landmændene ville lade sig lede af denne, og det er der just ikke Tegn til. Derfor er det uundgaeligt nødvendigt, at Landmændene selv saae Rod baade i Ledelsen og i Ansvar.

Branth klager over Mangel paa Princip i Bedækningerne og ønsker udsendt en hippologisk sagkyndig Mand til Bedømmelse ved Hingststuerne i Forening med Udsendinger fra Amterne.

Gstrup anbefaler Frederiksborgracen, mener at den bør conserveres, fordi nogle af vore bedste Heste stamme derfra. Det er lykkedes at bevare Levingerne af den, og ved lidt Blanding med ædelt Blod at forbedre den. Den kan kun holdes af Staten. Frederiksborgracen er en Landrace, den har mangfoldige Træk fælleds med vor Landhest. Opdrætterne bør have almindelig Adgang til Brug af denne Race.

Prosch glæder sig over Anbefalingen af Frederiksborgracen. Man har i Stutteriet i sin Tid optaget flere Racer, fordi man i 1852 ikke vovede at udstyde nogen, og derfor blev hvert enkelt Stod for lille. Men nu er der god Chance for, at Frederiksborgracen vil kunne vedligeholdes. Fra andre Lande er der intet at saae, thi det er ikke hos os alene, men over hele Europa, at man har opoffret det gamle for at gribe det nye, og overalt gjøres der Forsøg paa at gjenoprette en Riderace, der kan yde Heste til Cavalleribrug; hvor noget virkelig Godt findes, stiller man sig ikke derved for nogen som helst Priis; det er sagt tidligere, men maa atter og atter gjentages, vi have kun vort eget, og især da Frederiksborg-Racen at holde os til.

Gstrup ønsker, at man sikkes for, at de fortrinlige Dyr i Stamstutteriet ikke kastreres. Som Aflob for de overflødige Heste i Stamstutteriet vil Landstutteriet være nødvendigt.

Weinschenk antager ikke, at vi i Detail kunne paapege, hvorledes Sagen bør styres. Forsamlingen skal kun udtale, om den ønsker, at Regjeringen vedbliver at beholde den ledende Traad eller hellere seer det Hele overgivet til Folket.

Discussionen fortsattes endnu noget med korte Bemærkninger fra de foregaaende Talere, og der vedtoges derpaa næsten eenstemmig en Resolution, hvortil i et følgende Møde føiedes et Par Tillæg efter Forslag af Vicepræsidenten og Præsidenten. Resolutionen lyder da i sin Heelhed saaledes:

Forsamlingen anseer det for ønskeligt, at der til Brug for Landets Hesteavl skeer en Udvidelse af det Frederiksborgske Stod, og at det, som deraf bliver tilovers fra Frederiksborgs Stamstutteri, stilles til Disposition og bringes til nyttig Anvendelse for Hesteavlen i Landet i Almindelighed, hvadenten nu dette skeer gennem Landstutteriet, hvad de Fleste ville ansee for det Ønskeligste, eller ved paa anden Maade at gjøre det disponibelt for privat Brug, uden dog derved at udsætte det for den Risiko og Fare, som en fuldkommen fri Overdragelse til Private vilde kunne medføre. — Forsamlingen er af den Mening, at det endnu er for tidligt at tage nogen afgjørende Beslutning om Landstutteriets Ophævelse, eftersom Meningerne i denne Retning ere saa deelte, at det endnn vil være vanskeligt at afgjøre, paa hvilken Side Fleertallet stiller sig. Forsamlingen antager, at Vanskeligheden bedst vilde høves, naar Ledningen af Landstutteriet eller i det Hele taget af Midlerne til Hesteavlens Fremme varetoges af Regjeringen under Medvirkning af de enkelte Amters Landboforeninger, og Landstutteriets Remontering fremtidig væsentligst baseres paa Hingste af det Frederiksborgske Stod samt de bedste Hingste af national Race uden Indblanding af fremmed Blod.

I Mødet Løvedag den 6te Juli stillede Kammerherre Jesøen følgende Forslag: Forsamlingen overdrager sin Præsident at tilstille Indenrigsministeriet en Udskrift af den 8de danske Landmandsforamlings Protocol, indeholdende de af Forsamlingen vedtagne Beslutninger i Anledning af de i Moderne forhandlede Sager, med Anmodning til Ministeriet, at dette saavel under Forvaltningen som under Lovgivningen vil have sin Opmærksomhed henvendt paa disse Beslutninger. — Forslaget vedtoges eenstemmigt.

Pastor Wulff fra Skaane underrettede Forsamlingen om, at der ved Landmandsmødet i Göteborg var foreslaaet at danne en Scandinavisk Biforening og indbød Bivener til at møde ved det om et Par Maaneder stedfindende Landmandsmøde i Malmø for at constituere en saadan Forening.

Spørgsmaalet: „Har Landbohøiskolen fyldestgjort de Diemed, hvorfor den er oprettet; svarer den til sin Hensigt, saa at den betydelige Anlægscapital og de betydelige aarlige Tilskud tør ansees anvendte paa en hensigtsmæssig Maade“, bragtes paa Bane.

Prof. Prosch ansaae det for heldigt, at Spørgsmaalet kom frem for at klæres. Landmandsforsamlingerne have givet Impulsen til, at Landbohøiskolen blev oprettet. Angaaende Høiskolens Frugter er det endnu for tidlig at sælde en Dom, og hvad Planen angaaer, saa forelaa den for Høiskolen blev stiftet og er i alt Væsentligt bleven fulgt. Lærernes Virksomhed er ikke skjult, Offentligheden kan let kontrollere den. De, som bebreide Høiskolen, at den er theoretisk, glemme, at Theorien ikke er andet end Sammenstillingen af de Principer, som ere fremgaaede af et Par Tusinde Aars Erfaringer, altsaa er et Erfaringens Barn. De, som bebreide Høiskolen, at den er for dyr, kjende ikke Forholdene. Det aarlige Tilskud, som den gamle Veterinærskole har kostet for at udvides til Landmand og Landinspekturer, udgjør ikke mere, end hvad en Latinskole aarlig koster, og Landbohøiskolen gjør vel nok saa stor Nytte som en Latinskole. Anlægscapitalen bliver kun ringe, neppe

20—30,000 Rblr., naar man fradrager hvad der indkom for Salget af den gamle Veterinairskoles Grund, og fraregner hvad der er indkommet og vil indkomme ved Salget af de overflødige Dele af den nye Høiskoles Grund.

Flere Talere udtalte deres Tak for disse beroligende Oplysninger; kun Gaardeier Jens Jørgensen var ikke tilfreds dermed og yttrede, at han troede man havde kjøbt Guldet for dyrt.

Det følgende Spørgsmaal var dette: **Hvad kan der gøres for at bringe Have- og Skovculturen i Sylland til bedste Fremgang?**

Jægermester Brun indledte Discussionen, og bemærkede at Kjøkkenhaveculturen er meest fremmet, men trænger dog til Understøttelse for at faae bedre nye Sorter Urter; Blomsterculturen overlades nu til Fruentimmerne, og de trykte Veiledninger, som existerer, passe ikke for Bonden, om de end ere gode for Eierne af større Gaarde. For Frugttræculturen haves gode trykte Veiledninger. Det er et Spørgsmaal, om Staten skal virke for Frugttræculturen ved at anlægge offentlige Planteškoler, hvorfra Træer kunne faaes for Penge, eller ved at understøtte private Planteškoler. Gratis Uddeling af Træer duer ikke, thi man har Exempler paa, at de, der have modtaget saadanne, have solgt dem. — I Henseende til Skovculturen berørte Taleren, hvad der allerede er gjort, og fremhævede Niegel's Fortjenester af denne Sag.

Forsticandidat Oldenburg gjør opmærksom paa, at Spørgsmaalet er uklart stillet, thi Skovvæsen har Intet med Havevæsen at gjøre; Skovculturen kræver store Capitaler og store Arealer, Haveculturen behøver kun smaa Capitaler og smaa Arealer; for at fremhjælpe Skovkultur maae de store Grundeiere støttes, for at fremhjælpe Havekultur maae de smaa Jordbrugere støttes.

Gartner Bøgh anbefaler Oprettelsen af Haveselskaber.

Brun omtaler de begyndende Sygdomme i vore Træfrugter, f. Ex. i Keiserindepærerne, Kavelerne, Graasteenæblerne,

og mener, at vi maae søge nye Frugttræsarter, som kunne træde i de ældres Sted. Gartner Benkjen har gjort heldige Forsøg i den Retning. Taleren antager ikke, at Staten selv bør anlægge Frugttræplanteskoler, men kun understøtte Private, navnlig til at faae nye Frugtarter. — Den Træplantning, som Riegels har begyndt, bør Staten vedblive at understøtte.

Garver Albek fortalte, at man i Tydskland, f. Ex. ved Wittenberg, har tilveiebragt ypperlige Egeplantager paa Sandjord for Barkens Skyld; de unge Egeplanter beskyttedes ved Lupiner.

Efterat endnu et Par Bemærkninger vare faldne, sluttedes denne Discusſion.

Præsidenten meddeelte et Forslag af Hoffjærgmester Sehested, hvorefter der nu skulde vælges en Vedømmelseskomitee for de Maskiner og Redskaber, der blive fremstillede paa næste Landmandsforsamling, idet to Medlemmer skulde vælges af den nuværende Forsamling, et Medlem vælges af de nuværende Udstillere, og disse tre skulde selv supplere sig med to Medlemmer og saaledes ved dette tidlige Valg sættes istand til tidligere og med mindre Besvær at udføre deres Hverv ved næste Landmandsforsamling uden at rives bort fra en meget stor Deel af Discusſionsmoderne. Forslaget vedtoges; af Forsamlingen valgtes Forpagter Heide paa Bygholm og Forpagter Mackeprang paa Juelsberg; af Fabrikanterne valgtes Jernstøber Schmidt fra Randers.

I Eftermiddagsmødet foretoges Spørgsmaalet om hvorvidt Kvægfedning betaler sig hos os.

Proprietair Grichsen er af den bestemte Mening, at Staldfedning med reent Korn betaler sig ikke, og mindst hvor man har let Af sætning for Kornet eller kan drive godt Meieri. Vedre stiller Forholdet sig, hvor Gieren har det Viemed at forbedre sine Jorder herved, men han maa da have Kapital, thi det varer længe inden Renterne komme ind. Meieriproducterne ere flegne til høi Priis, og de magre Stude betales meget

bedre end før, forholdsviis bedre end de fede. En anden Sag er det, hvis man vil opfede den fletteste Deel af sit Korn i Straaet; saadant behandlet Kvæg betales høiere end det, der har faaet Meel, fordi hiint trives bedre paa Græsgangene.

Statsraad Tesdørf synes, at Studesedning er blevet et Stedbarn hos os. Vi exportere aarlig 40—50000 Stykker Stude, hvoraf de fleste fedes i Marsten, hvortil de komme fra Kongeriget; direkte udføre vi til England kun 3000 Stykker aarlig. Ved Fedningen komme tre Momenter i Betragtning, nemlig Individet, dets Ernæring og Markedet. Det jydsk Kvæg har Taleren været tilfreds med, men mener dog, at det udvikler sig for langsomt, da det bruger 4—5 Aar til sin Udvikling. Taleren foreslaaer at staffe en hurtigere vokende Race ved Krydsning med Shorthorn, og henviser til den meget heldige Krydsning, man her har foretaget med Svinet. Taleren har med Undtagelse af sidste Efteraar kun givet 60—70 Rdlr. for Stykket af gode jydsk Stude og mener, at det giver for ringe Fortjeneste for Producenterne. Ved Fedningen har Taleren benyttet Blanding af forskjellige Sædarter med Oliefager, Roer og Hø. Stude, kjøbt om Efteraaret for 65 Rdlr., har han solgt om Foraaret for 124 Rdlr. og faaet Foderet fuldt betalt, men har rigtignok spejdet med megen Opmærksomhed efter Markedets Tilstand. Den nye jydsk Jernbane maa bidrage til at fremme Fedningen. Taleren nævnte en Gaard, som han modtog i 1847 og har bragt op fra 300 Tdr. Sæd til 2400 Tdr. Sæd aarlig, tildeels ved Hjælp af Studesedning. Fedningen er en Behagelighed paa Steder, hvor et Meieri vilde være næsten uoverkommeligt, og det maa haabes, at det sidste for Studesedning meget uheldige Aar ikke vil gjentage sig.

Proprietair Boserup fraraader meget at blande det jydsk Kvæg med fremmede Racer, erklærer at ifølge hans mangeaarige Erfaring betaler Fedning ved Meel sig ikke, derimod er det fordeelsagtigt for os at græsse godt om Sommeren og give en forberedende Fedning om Vinteren ved at opfodre vort fletteste Korn for Kvægets Udførsel til Holsteen.

Professør Tscherning fremhæver, hvormeget der lader sig sige imod Indblanding af fremmed Blod, og hvor ønskeligt det er at holde paa rene Racer.

Proprietair Neergaard anseer det for en Tilfældighed, at Fædningen har betalt sig for Tæddorps. Gode jydsk Stude koste i Regelen mere end Tæddorps har givet, nemlig henved 90 Rdlr. pr. Stk. I Almindelighed vil det ikke betale sig i Jylland at fæde Kvæg til det engelske Marked; bedre betaler det sig at fødre godt til Græskreaturer for det hollandske Marked. Taleren vilde ansee det for stor Skade om man indførte fremmed Kvæg til Krydsning i Jylland.

Erichsen er aldeles imod Krydsning og gjør opmærksom paa, at det danske Sviin var en af de fletteste Racer vi havde, og kunde derfor let forbedres ved Krydsning, hvilket ikke er Tilfælde med Kvæget, som er fortrinligt. Netop de ægte jydsk Stude betales bedst.

Boserup er af den Mening, at det er Opdrætningsmaaden, som er Skyld i, at den jydsk Stud udviker sig saa seent; Studene gaae fra de smaa Jordbrugeres Hænder til de størres og derfra til Marssen. Taleren frygter, at fremmed Kvæg vil i vort Klima fremkalde Lungesygge.

Tæddorps gjør opmærksom paa, at den Fare kan undgaaes ved at vælge af det i Marssen indførte Shorthornkvæg, som er akklimatiseret.

Professør Jørgensen troer vel, at Krydsning er unødvendig og at Shorthornracen giver mindre godt Kød end den jydsk Race, men Grunden dertil er dennes langsomme Udvikling, hvorved Kvæget bliver meget dyrt og Studesædning saa maadelig betaler sig. Det er derfor et Spørgsmaal af stor økonomisk Bigtighed, om det ikke vilde være rigtigere, at bringe Kvæget til rasere Udvikling, selv om Kødets Qualitet tabte noget. Udvalget af Tællæggedyrene lader meget tilbage at ønske, og dette vil neppe blive bedre før Fæderen giver sig mere af med Tillægget end Tilfældet hidtil har været, hvor Kvæget gaaer

igjennem saamange Hænder inden det bringes paa Markedet. Den Fremgang Malteqvæget har vundet siden de større Gaarde selv lægge Dvæget til, opmuntrer til at anvende en lignende Fremgangsmaade ved Fedeqvæget.

Statsraad Westenholtz har spurgt Englænderne, hvorfor de yndede vore Stude og saaet det Svar: fordi de have modent Kjød, medens det engelske Studeskjød kun er gammelt Kalveskjød. Men Englænderne foretrakke dog at producere gammelt Kalveskjød, fordi det ikke betaler sig for dem at lade Studene blive saa gamle som hos os inden de fede dem.

Boserup. Opdrætningen skeer hos os paa smaae Gien-
domme uden synderlig Bekostning.

Branth gjør opmærksom paa, at hos os findes mange Græsgange, der ikke vel kunne benyttes til andet.

Projch troer ikke, at Shorthornkvæget vilde harmonere med vore særegne Forhold. Englænderne indføre jo heller ikke Shorthorn der, hvor Highlandkvæget findes.

Reergaard troer, at en jydsk Stud paa 4—5 Aar opdrættet paa vor særegne Maade ikke har kostet mere end en hurtigt fremdrevne Stud af fremmed Race vilde koste.

Tesdorpf indvender mod Projch, at Jylland ligner ikke Highland, og har af de stedfundne Udtalelser ikke fundet sig overtydet om, at man ikke med Fordeel kan faae et hurtigere udviklet jydsk Fedekvæg, end man nu har.

Herved sluttedes denne sidste Discussion. Præsidenten hævdede Mødet med et Leve for Kongen, hvorefter der udbragtes et Leve for Præsidenten, som Anerkjendelse af den Dygtighed, hvormed han havde ledet Forhandlingerne.

Til Dyrskuet var anmeldt:

Heste til sværere Trækbrug.	33	Hingster og 28	Hopper
„ til Ride- og lettere Trækbrug	26	—	„ 21 —
„ ikke henført til en bestemt Klasse 13	13	—	„ 13 —
tilsammen 72 Hingster og 62 Hopper			

Malkeqvæg	45	Tyre	136	Røer	2	Ungtyre	13	Qvier
Fedeqvæg	6	—	22	—	1	—	3	—
Ubestemt	2	—	13	—	"	—	12	—

tilsammen 53 Tyre 171 Røer 3 Ungtyre 28 Qvier

Rjødfaar	16	Bødere	9	Faar
Uldfaar	7	—	13	—
Forenet Rjød og Uldfaar	8	—	1	—
Ubestemt	8	—	1	—

tilsammen 39 Bødere 24 Faar

Sviin	2	Orner	10	Grisesøer
Fjederfræ	2	Haner	6	Honer

Desuden 1 Par Stude, 1 Galt, 1 Sviin (uden Anførsel af Rjøn) og 1 Kapun.

Der var saaledes anmeldt ialt.

Uf Heste	134	Stykker.
" Hornqvæg	257	—
" Faar	63	—
" Sviin	14	—
" Fjederfræ	9	—

tilsammen . . 477 Stykker.

Dyrskuet omfattede ikke nøiagtigt dette Antal, da nogle af de anmeldte Dyr ikke modte, ligesom ogsaa nogle fandtes, der ikke vare optagne i Cataloget selv blandt Præmiedyrene, men Forfjælleren var dog neppe betydelig.

Malkeqvæget var, som man vil see talrigt repræsenteret, saaledes, som man maatte vente det i en Egn, hvor Malkeqvæg udgjør den væsentligste Deel af Besætningen. Der fandtes mange smukke Røer af jydsk Race, som saae ud til at være fortrinlige Malkekøer, men den første Præmie tog dog en Anglerko og den anden en Ayrshireko. Af Tyrene faldt de fire høieste Præmier paa Anglere; Tyrene af jydsk Race stod ogsaa, som det forekom os, ikke lidet tilbage for Køerne. — Fedeqvæget var langt fra ikke saa fuldtalligt, som man havde Ret

til at vente paa et jydsk Dyrskue. Dog fandtes der flere smukke Dyr, navnlig blandt Tyrene, og her gjorde den jydsk Race sig gjældende; blandt Køerne af Federacen erholdt en jydsk Ko Kongepremien, medens den 1ste Præmie tilfaldt en hønsekø og de øvrige 3 Præmier Køer af blandet Northornrace.

Eviin vare meget tarvelig repræsenterede og alle der vandt Præmie med iblandet engelsk Blod.

Uf Jaar fandtes ikke heller mange, men deriblandt dog endeel smukke baade Kjødjaar (meest Dishley) og Uldjaar (fra Durupgaard og Næssgaard).

Første Gang var ved dette Dyrskue udsat Præmie for en Samling af 5 selvtilagte Køer og 1 Tyr, hvortil 8 Concurrenter havde meldt sig; en niende mødte paa Dyrskuedagen og erholdt den Præmie, som Statsraad Tvedorp ikke vilde modtage for en Kø, da han erholdt første Præmie for Samlingen af 5 Køer og 1 Tyr. Anglerqvæget tog ogsaa her de to første Præmier, medens den tredje tilfaldt Ayrshirerne.

Om Hestene er der fra en sagkyndig Haand meddeelt os følgende Bemærkninger:

„Hingsteskuet i Horsens vakte almindelig Deeltagelse, fordi „det holdtes saa nær ved de egentlige opdrættende Egne i Jylland, „at det uundgaaeligen maatte kunne sees af det, om Netten var „paa deres Side, der nægtede den jydsk Race alt selvstændigt „Værd, eller paa deres, der havde søgt at have dette. Men „der er vistnok ikke en eneste af dem, der have overværet Skuet, „som ikke strax fik Indtrykket af, at der blandt de svære Heste „(imellem hvilke de reent jydsk var et afgjørende Fleertal) vare „saare mange, der med Vre kunde fremstille sig overalt, og at „et ikke lidet større Antal Præmier her kunde have fundet An- „vendelse, medens Meningerne derimod vare og maatte være „meget deelte om de lette Heste, og det endda ikke saameget „om Dommernes Valg var rigtigt, som om der i det Hele „taget var Opfordring til at belønne saadanne Dyr.

„De første Præmier uddelees saaledes til tvende graa „Hingste efter den gamle Bisping Hingst, samt til en sort Hingst,

„som paa modrene Side var lidt beslagtet med Frederiksborg-
 „Racen. De vare alle 3 dybe og brede, kraftfulde Heste, som
 „allerede ved deres flade Pander og livlige Dine traadte for-
 „deeltagtigt frem imellem Krydsningerne med Yorkshire- eller
 „andet Marssblod. Den sorte Hingst, der var stillet som Nr. 2
 „i Præmie-Rækken, tilhørte et Actieselskab, og sagdes at være
 „solgt til dette, efter at en tydsk (preussisk) Dpfjober forgjæves
 „havde budt 1600 Rdlr. for samme; den blev af flere fore-
 „trukket for Grendsteen-Hingsten, tilhørende Anders Christensen
 „i Grendsteen (Viborg Amt) tæt ved Randers, som fik Konge-
 „præmien; men i Betragtning af dens flade og ringede Hove,
 „blev den vist med fuldkommen Ret af Dommerne sat i anden
 „Række, selv om end maaskee en foregaaende Forjangenhed og
 „meget slet Beslag havde størst Skyld i Hovenes oieblikkelige
 „Tilstand. Fra disse Hingste var der et temmeligt stort Spring
 „til de to næste, der fik respective 3die og 4de Præmie (efter
 „Kongepremien); disse tvende opgaves at være af blandet Blod.

„Blandt de lette Heste erholdt Hingsten Kalif (ved Stam-
 „stutteriets Guldblodshingst Marshall af en høit forædlet Cochraine
 „Hoppe Olga) Kongepremien. At det var den bedste blandt
 „de udstillede lette Hingste var tydeligt nok; men flere bebreidede
 „den en fortil noget slæbende Bevægelse, som dog er meget
 „hyppig blandt Guldblodshestene, naar de ikke have Leilighed
 „til at udsolde hele deres Hurtighed. Af mindre Bigtighed er
 „det, at den er noget langsluttet, svinger ganske lidet fortil,
 „og gaaer noget vidt bagtil. 1ste Præmie tildeeltes Anders
 „Willadsen's Hingst i Øster Uttrup, Tranders Sogn pr. Aalborg,
 „falden efter Yorkshirehingsten Activ. Denne Hingst opvakte
 „endeel Meningeforskjel mellem Tilskuerne, som antog, at dens
 „sladribbede, hoibenede og opfnebn Form, dens korte stive
 „Hals, og lange grove Hoved med lille fedt Die og trange
 „Næseboer, ikke kunde opveies af dens lange flade Skuldre,
 „smukke lige Kryds og fremstydende Bevægelse. Mere vendte
 „Undesten sig til Poulsens Hingst fra Molsøgaard i Mols, der
 „erholdt 2den Præmie, da denne Hingst, som iøvrigt opgaves

„at nedstamme fra tvende Yorkshireforældre, ved sin fra Yorkshire-
 „racen heelt forskjellige korte sluttede Form, gode Reising,
 „fladpandede Hoved, velboiede Haseled og lette Bevægelse, lige-
 „som afgav Mønstret paa en god Cavallerihest. 3die og 4de
 „Præmie tildeeltes mere indifferente Individier.”

Dyrskuet var meget vel ordnet, Dyrene stode i parallelle Rækker, der vare antydede ved Flag paa høie Stænger, og i Midten af Pladsen var et aabent Rum med Tribunen for Enden, hvor Præmiedyrene førtes frem. Beværtningsteltene vare henlagte i en Række ved den ene Side, hvor de ikke bevirkede nogen Forstyrrelse og Befordringstøi var holdt udenfor Pladsen. Der var rigelig Plads til Dyrene, saa at navnlig Hingstene kunde gives tilstrækkeligt Rum. Et af Comiteens Medlemmer, Etatsraad Westenholtz, havde nærmest overtaget Dyrskuets Ordning, og ved hver Afdeling var ansat en Inspecteur, der foruden at have Opsigt med Opstillingen, meddeelte Dommerne alle de Oplysninger om Dyrene, som man var i Besiddelse af.

Tiden til Dyrskuedagen var heldig valgt, da de Spørgsmaal, som angik Heste og Qvæg kunde behandles efter at dette var afholdt, hvorved de fik forøget Interesse. Veiret var den Dag heldigt og en stor Mængde Besøgende havde indfundet sig, skjøndt Afgangen for Iffe-Medlemmer betaltes med 3 Mk. Om Løverdagen vare Præmiedyrene udstillede et Par Timer, hvor Afgangen stod aaben for Besøgere, der ikke hørte til Forsamlingens Medlemmer, for en lavere Entrée. Uddelingen af Præmier fandt Sted Dyrskuedagen Kl. 11 fra Tribunen. Præmielisterne skulle vi meddele ved Slutningen af Afhandlingen.

Redskabsudstillingen var større end ved nogen tidligere Forsamling. Comiteen havde gjort sig megen Umage for at bevæge Fabrikanterne til at møde, som ogsaa var lykkedes godt for Provindsernes Vedkommende, medens Hovedstadens Fabrikanter vare forholdsmæssig svagt repræsenterede. Udstillingen afgav et godt Billede paa de Maskiner og Redskaber, der benyttes

i vort Agerbrug og Comiteen havde desuden indkjøbt endeel nyere engelske Maskiner ligesom ogsaa en engelsk Fabrikant (Garrett & Son) havde udstillet nogle. Foruden de egentlige Agerdyrkningsredskaber fandtes en smuk Udstilling af Teglværksprodukter, Leerverer og Haandværkerarbejder, som benyttedes i Agerbruget. Om Løverdagen afholdtes Auction over de af Comiteen indkjøbte Redskaber, hvoriblandt ogsaa endeel fra indenlandske Fabrikanter.

De to Medlemmer af Comiteen, Proprietair Lieutenant Eckardt og Forpagter Heide, som havde paataget sig Udstillingens Ordning, havde anvendt al Omhu baade ved Udstillingen og Catalogets Ordning, der som sædvanlig besværedes i høj Grad ved den forsinkede Ankomst og Udeblivelse af endeel af de anmeldte Gjenstande.

Maskinerne bleve saavidt mulig prøvede. Af Meiemaskiner, hvoraf 5 vare udstillede, forsøgtees tvende, der vare fabrikerede i England, (den ene af Wood, den anden af Kemp & Co.) paa en Mark i Nærheden af Bygholm baade paa Rug og Græs. Da Folkene først vare komne lidt i Øvelse med at bruge dem, udførte de Arbeidet meget godt. De to Maskiner med Afslaggerapparat efter Burgess og Key vare ikke i Marken, og den femte med et nyt Afslaggerapparat fra Brødrene Jensen i Faaborg prøvedes ikke offentlig. Landmændene fulgte disse Prøver med stor Opmærksomhed og vi antage at de ville bidrage meget til Maskinens Udbredelse.

Af Nyheder fandtes vel ikke mange, men dog enkelte, der maaskee ville faae Betydning i Fremtiden; saaledes en saakaldet Lademaschine fra Forpagter Hastrup paa Svenstrup ved Ringsted, bestemt til at bringe Sæden op i Læden med Hestekraft, en Muursteenspresse fra Teglværksfabrikant Magen i Jller ved Graasten og en ny Art Patentager fra Uhrmager Lorenzen i Aabenraa. Desuden vare endeel amerikanske Maskiner fra Fabrikanterne Schröder & Jørgensen i Kjøbenhavn første Gang udstillede.

De fleste Maskiner vare godt udførte, men ved mange sporede man en altfor stor Bestræbelse efter at levere dem billige, hvorved vistnok ikke saa sjelden Barigheden vil stades, hvad for Landmanden er en meget slet Økonomie. —

Foruden Pengepræmier til et Beløb af c. 3000 Rdlr., der uddelees ved Dyrskuet, og 3 Sølvvaser fra det Glasisenske Fideicommiss, uddelees denne Gang Medailler, som Komiteen havde ladet præge i Anledning af Mødet; saaledes at Stemplerne ville med nogen Forandring kunne benyttes ved de fremtidige Landmandsforamlinger. Medaillerne anvendtes dels i Forbindelse med Pengepræmier ved Dyrskuet, dels alene ved Redskabsudstillingen og for Meieriprodukter.

Dommerne valgtes denne Gang ved direkte Valg af Forsamlingen, nærmest støttende sig til den Fortegnelse over Mænd, egnede til Dommere, der vare meddeelte af Landbosforeningerne. Stemmedsedlerne afgaves og optaltes om Onsdagformiddag, men det viste sig, at den Bestemmelse i Planen, at der til ethvert Valg foretoges Halvdelen af de afgivne Stemmer, ikke lod sig gennemføre uden en stor Mængde Omvalg, hvorfor Forsamlingen besluttede at ansee den simple Majoritet for tilstrækkelig. Den valgte Methode kan maaskee trænge til nogle Forandringer, men den Tanke, at lade Valgene skee direkte er vistnok den rigtige, som ogsaa i Fremtiden bør følges. Til Komiteen for Bedømmelse af Redskabsudstillingen ved den næste Forsamling valgtes allerede nu 3 Medlemmer med Ret til at supplere sig. Herved vindes, at Bedømmelsen kan skee for Forsamlingen aabnes, hvorved Komiteen faaer mere Tid til sin Raadighed og de præmiebelønnede Redskaber fra Udstillingens Åbning tilstrækkelig fremhæves.

Festmaaltidet fandt Sted den 6te Juli i Klubloalet, som dog kun kunde rumme noget over 200 Medlemmer. Den samme velvillige Aand, som havde udmærket denne Forsamling, gjorde sig ogsaa her gjældende; der herskede en glad og livlig Stemning uden Udskielser. Allerede samme Aften afgif Damp-

flibet „Zampa“ med en stor Deel af Dboerne, og næste Formiddag „Diana“ med Resten.

Slutteligen skulle vi meddele Fortegnelsen over de uddelte Præmier:

A. Heste til sværere Trækbrug.

Hingste. Kongepremien: Gaardmand Anders Christensen Grendsteen, graaskimlet Hingst, 6 Aar gammel. — 1ste Præmie: (200 Rdl. og Sølvmedaille) et Aktieselskab i Veile og Skanderborg Amter, sort Hingst med hvide Pletter paa Bagballerne, 7 Aar gl. — 2den Præmie: (100 Rdl., given af Skanderborg Amts Landboforening, og Sølvmedaille) Gaardmand G. Møller i Laurberg, graatavlet Hingst, 8 Aar gl. — 3die Præmie: (50 Rdl. og Sølvmedaille) Mad. Eggertsen paa Rodengaard, sortstjernet Hingst med hvide Bagkoder, 7 Aar gl. — 4de Præmie: (Sølvmedaille) Christian Nielens Enke i Vendeløv for en mørkebrun Hingst.

Hopper. Kongepremien: Lars Lugt Pedersbjergsgaard ved Kolding, graaskimlet Hoppe, 7 Aar gl. — 1ste Præmie: (75 Rdl. og Broncemedaille) Peder Nielsen, Silfrost, sort Hoppe, 10 Aar gammel. — 2den Præmie: (50 Rdl. og Broncemedaille) Hans Jversen, Ullerup, blankbrun Hoppe, 9 Aar gl. — 3die Præmie: (25 Rdl. og Broncemedaille) Laurd Larsen i Tebstrup, blankbrun Hoppe, 7 Aar gl. — 4de Præmie: (Broncemedaille) Jørgen Pedersen Ravn i Sønderby Bisrup, blankbrun Hoppe, 9 Aar gl.

B. Heste til Ride- og lettere Trækbrug.

Hingste. Kongepremien: Lieutenant Saxtorph til Boenæsgaard, blankbrun Hingst, 4 Aar gl. — 1ste Præmie: (200 Rdl. og Sølvmedaille) Anders Villadsen i Øster Utterup, brun Hingst, 6 Aar gl. — 2den Præmie: (100 Rdl., given af Skanderborg Amts Landboforening, og Sølvmedaille)

Proprietair Poulsen, Nolsøgaard, mørkebrun stjernet Hingst, 7 Aar gl. — 3die Præmie: (50 Rdl. og Sølvmedaille) Esper Boel i Vester-Lyby, kobberbrun Hingst, 4 Aar gl. — 4de Præmie: (Sølvmedaille) J. Jensen i Taulov, lysebrun Hingst, 7 Aar gl.

Hopper. Kongepremien: Buchwald paa Rannerup, brun Hoppe, 9 Aar gl. — 1ste Præmie: (75 Rdl. og Broncemedaille) Hestehandler Ræraae i Fyen, blankbrun Hoppe, høre For- og Baglode hvid, 5 Aar gl. — 2den Præmie: (50 Rdl. og Broncemedaille) P. Poulsen, Dirnæs, brunstjernet Hoppe, 8 Aar gl. — 3die Præmie: (25 Rdl. og Broncemedaille) Sehested, rødblåset Hoppe, 11 Aar gl. — 4de Præmie: (Broncemedaille) Westenhøj til Matstrup, sortblåset Hoppe med hvide Roder, 15 Aar gl.

Hingstplage. Præmien: (40 Rdl.) Søren Møller i Høstrup, rødblåset, lys Hale og Man, 3 Aar gl.

C. Malføvæg.

Tyre fra 2 til 10 Aar. Det Klassenske Fideikommiss's Præmie: (en Sølvvase af Værdi 150 Rdl.) Andersen fra Gundersløvholm for en Tyr, „Freyr“, 4 Aar gl. — 1ste Præmie: (75 Rdl. og Sølvmedaille) Tæsdorpf til Durupgaard for en Tyr. — 2den Præmie: (50 Rdl. og Sølvmedaille) Tam fra Langesøe for en Tyr. — 3die Præmie: (25 Rdl. og Sølvmedaille) Damsboe paa Glenstøffe for en Tyr. — 4de Præmie: (Sølvmedaille) L. Buus Drumgaard for en Tyr. — 5te Præmie: (Sølvmedaille) E. Søltøft Glibingmølle for en Tyr. — 6te Præmie: (Broncemedaille) E. D. Hansen, Gammelgaard for en Tyr.

Køer fra 4 til 10 Aar. Kongepremie: Tæsdorpf, Durupgaard for en Ko. — 1ste Præmie: (40 Rdl. og Broncemedaille) E. Søltøft Glibing Mølle for en Ko. — 2den Præmie: (30 Rdl. og Broncemedaille) J. E. Petersen, Høigaard for en Ko. — 3die Præmie: (20 Rdl.

og Broncemedaille) Andersen fra Gundersløvholm for en Ko. — 4de Præmie: (Broncemedaille) Niels Jørgensen Gerritslev Mark for en Ko. — 5te Præmie: (Broncemedaille) Lund Palsgaard for en Ko. — 6te Præmie: (Broncemedaille) Niels Jensen Brændekilde for en Ko. — 7de Præmie: (Broncemedaille) J. R. Holst Lystrup for en Ko.

Tyre fra 1½ til 2 Aar. 1ste Præmie: (20 Rdl. og Broncemedaille) Damsbo Glenstofts for en ung Tyr. — 2den Præmie: (15 Rdl. og Broncemedaille) C. Søltøft Glibing Mølle for en ung Tyr. — 3die Præmie: (10 Rdl. og Broncemedaille) Benzon paa Rast for en ung Tyr.

Qvier. Præmie: (Broncemedaille) R. Jensen, Hønsted; C. Søltøft, Glibing Mølle; P. Nielsen, Hornum.

D. Fedeqvæg.

Tyre fra 2 til 10 Aar. Det Classenske Fideicommiss's Præmie: (en Solvase af Vardi 150 Rdl.) Voelmann, Frysbrønd, for en Tyr. — 1ste Præmie: (75 Rdl. og Solvmedaille) R. Breinholdt, Spottrup for en Tyr. — 2den Præmie: (50 Rdl. og Solvmedaille) L. Madsen, Thile, for en Tyr. — 3die Præmie: (25 Rdl. og Solvmedaille) H. Møller, Sønderballe, for en Tyr. — 4de Præmie: (Solvmedaille) Simonsen, Skanderborg for en Tyr.

Køer fra 4 til 10 Aar. Kongepremie: Mikkel Rudsk, Væsbj, for en Ko. — 1ste Præmie: (40 Rdl. og Broncemedaille) R. Jensen, Brændekildegaard, for en Ko. — 2den Præmie: (30 Rdl. og Broncemedaille) H. A. Knudsen, Trønborg, for en Ko. — 3die Præmie: (20 Rdl. og Broncemedaille) M. Verche i Thorsted, for en Ko. — 4de Præmie: (Broncemedaille) Windfeldt, Østergaardmølle, for en Ko.

Tyre fra 1½ til 2 Aar. 1ste Præmie: (20 Rdl. og Broncemedaille) Petersen, Dalbygaard, for en ung Tyr. —

2den Præmie: (15 Rdl. og Broncemedaille) Petersen, Sønderkøvsgaard, for en ung Tyr.

E. Kjøbsfaar.

Bædere over 1 Aar. Kongepræmie: A. J. Nielsen, Ravnøberg, for en Bæder. — 1ste Præmie: (25 Rdl. og Sølvmedaille) Andersen, Dalum Mølle, for en Bæder. — 2den Præmie: (20 Rdl. og Sølvmedaille) Christen Knudsen, Viåby Hedegaard, for en Bæder. — 3die Præmie: (Sølvmedaille) G. Larsen, Thorsted, for en Bæder.

Faar over 1 Aar. 1ste Præmie: (15 Rdl. og Broncemedaille) Chr. Knudsen, Viåby Hedegaard for et Faar. — 2den Præmie: (10 Rdl. og Broncemedaille) A. J. Nielsen, Ravnøberg, for et Faar. — 3die Præmie: (Broncemedaille) J. Mathanson, Horsens, for et Faar.

F. Uldfaar.

Bædere over 1 Aar. Kongepræmien: Tøssdorpf, Durupgaard, for en Bæder. — 2den Præmie: (20 Rdl. og Sølvmedaille) Hude, Matstrup, for en Bæder.

Faar over 1 Aar. 1ste Præmie: (15 Rdl. og Broncemedaille) Tøssdorpf, Durupgaard, for et Faar.

G. Forenet Uld- og Kjøbsfaar.

1ste Præmie: (25 Rdl. og Sølvmedaille) Røst, Veierup, for en Bæder. — 2den Præmie: (20 Rdl. og Sølvmedaille) Grev Schulin, Varritskov, for en Bæder. — 3die Præmie: (Sølvmedaille) S. Poulsen, Smorup, for en Bæder.

H. Sviin.

Orner over 1 Aar. 1ste Præmie: (40 Rdl. og en Sølvmedaille) Grev Frijs, Boller, for en Orne. — Præmie: (15 Rdl. og Broncemedaille) Martens Tirskøf, for en So.

I. For en Samling af 5 Koer og en Tyr af eget Tillæg af Mælkeracen.

1ste Præmie: (250 Rdl.) Tesdorpff, Durupgaard.
 — 2den Præmie: (100 Rdlr.) Andersen, Gundersløvholm.
 — 3die Præmie: (50 Rdl.) Chr. Søtoft, Glibing Mølle.
 — 4de Præmie: (Sølvmedaille) Grev Schulin, Barritskov.
 — 5te Præmie: (Broncemedaille) Benzon, Raft.

K. Fjedercreaturer.

Præmie: (Sølvmedaille) J. L. Madsen, Horsens, for 1 Hane og 4 Høns; Weinschenk, Aarhus for 1 Hane og 2 Høns.

I. Den af det Classenske Fideikommiss skænkede Sølvvase tilkjendtes:

Masfinbyggerne Møller & Jochumsen i Horsens for det af dem udstillede Locomobil med Tærskemaskine og Mølleværk.

II. Sølvmedailler tilkjendtes:

1) Masfinbyggerne Garrett & Son i England for den af dem indsendte Samling af Redskaber. 2) Fabrikken „Phoenix“ i Odense for en Meie- og Slaamaskine, forfærdiget af Kemp & Co. i Stirling i Skotland. 3) M. P. Allerup i Odense for en skotsk Hørive. 4) M. P. Allerup i Odense for en Tærskemaskine for Vanghalm med Halmryster og Rasteapparat. 5) Brødrene Jensen, Faaborg, for en Tærskemaskine for 2 Heste. 6) Masfinbyggerne L. P. Jensen i Faaborg for en Tærskemaskine for 2 Heste. 7) Masfinfabrikken „Phoenix“ i Odense for en Tærskemaskine for 2 Heste. 8) Masfinbygger Stallknecht i Horsens for en Tærskemaskine for 4 Heste med Halmryster. 9) Hartvig Høller & Co. i Rendsborg for forskellige Meieriredskaber af Jern. 10) Bødker C. Jensen i Lundumskov for Bødkerarbejder til Meieribrug. 11) Sadelmager C. T. Røhlert i Kjøbenhavn for Seletøi, Ridetoi,

Staldgrimer og Pidske. 12) Uhrmager Lorenzen i Aabenraa for patenterede Vognaxler. 13) Fabrikant Marstrand i Kjøbenhavn for en Samling af Haandredskaber. 14) Mechanicus Julius Niessen i Kjøbenhavn for Instrumenter og Redskaber. 15) Proprietair M. J. Nielsen Ravnshøj for forskellige indsendte Haandredskaber, fabrikerede i England. 16) Teglværksfabrikant H. Heide, Bygholm, for forskellige Drainrør og andre Teglværksfabrikater. 17) Fabrikant August Niemann i Glensborg for saltglaserede Leersager. 18) Fabrikant Dithmer, Renneberg, forskellige Teglværksfabrikater. 19) Fabrikant C. H. Clausen i Broager for en Patent-Leeræltevogn, forfærdiget af N. Jepsens Søn i Glensborg. 20) Teglværksfabrikant Madsen i Jller for en Muursteensmaskine, forfærdiget af Stein og Mayland i Sønderborg. 21) Grosserer Wining i Horsens for en Samling af Meel- og Grynprover. 22) Maskinbygger Poulsen i Bandholm for en Sprøite. 23) Maskinbygger Løwener & Co. i Kjøbenhavn for en Sprøite. 24) Handelsgartner J. H. Ohlsen i Kjøbenhavn for en Samling af Potteplanter, Prover af Mark og Havest.

III. Broncemedailler.

1) Maskinbyggerne Møller & Jochumsen i Horsens for en Grubber. 2) Hartvig Holler & Co. i Rendsborg for en Tærskemaskine for een Hest. 3) B. N. Knudsen i Sandby for en Cylindrensemaskine for Hvede og Byg. 4) Maskinbygger G. Kähler i Korsør en Raste- og Rensemaskine. 5) Maskinbyggerne Schrøder og Jørgensen i Kjøbenhavn en Tærskemaskine for 2 Heste af amerikansk Konstruktion. 6) M. P. Allerup i Odense en Oliefagebrækker efter engelsk Konstruktion. 7) P. Jepsens Søn i Glensborg en Haffelsmaskine. 8) Brødrene Jensen i Faaborg en Haffelsmaskine til Hestekraft. 9) Jørgensen & Co. i Hobro en Haffelsmaskine for Haandkraft. 10) L. Lange & Co. i Svendborg en Haffelsmaskine for Haandkraft. 11) H. H. Stougaard & Søn i Sønderborg en Haffelsmaskine til

Haandkraft. 12) J. Stallknecht i Horsens en Haffelsemasfine. 13) Petersen & Bonnichsen i Haderslev en Haffelsemasfine. 14) P. Jacobsen i Haderslev, et Kjørneværk. 15) Brødrene Jensen, Faaborg, et Kjørneværk til Hestekraft. 16) Schröder & Jørgensen, Kjøbenhavn, 1 Kjødhaffemasfine. 17) L. Poulsen & Søn, Bandholm, 1 Hjulnav af Jern. 18) C. Richters Enke, Horsens, forskellige Haandredskaber. 19) Albrecht Petersen, Hammer i Brads Herred, 6 Par Træstoe. 20) Schröder & Jørgensen, Kjøbenhavn, Haffelsemasfinknive. 21) Møller & Johumsen i Horsens en Glise- og Muursteenspresse. 22) Huusmand Jørgen Christensen, Fønsskov i Thy, Prøver af Kongebyg. 23) W. Petersen & Rist i Haderslev en Dunkraft.

IV. Haderlig Dmtale tilkjendtes:

1) Schröder & Jørgensen i Kjøbenhavn, en amerikansk centrifugal Saamasfine. 2) Schröder & Jørgensen i Kjøbenhavn, en Hestegang. 3) Anker-Heegaard, Frederiksværk, Patentvognagler. 4) Forpagter C. Hastrup, Enevstrup, Sjælland, en Lademasfine. 5) L. Jørgensen, Horne pr. Faaborg, 2 Taarnuhre. 6) Schröder & Jørgensen i Kjøbenhavn, en Kjedepompe.

Meieriprodukter.

For Smør fra større Gaarde: H. F. Møller, Rodsteenskeie, Solvmedaille. J. Friis, Villerup, Solvmedaille. G. Küster, Tyrrestrup, Solvmedaille. Lieutenant Saxtorph, Vosnæsgaard, Broncemedaille. H. W. Bremer, Urup, Broncemedaille. G. Glasen, Vestergaard, Broncemedaille.

For Smør fra Bøndergaarde: P. Pedersen, Stourup, Solvmedaille. Høe, Øvergaard og Jens Jørgensen, Bjerregaard, Broncemedaille.

For Sød mælksojle: Forpagter Trof, Kragerupgaard, Solvmedaille.

For næstbedste Sødsmælksoste: H. W. Bremer, Urup, Sølvmedaille. Th. Sabroe, Alstedgaard, Bronce-medaille.

For Bistader og tilhørende Produkter:

Jægermester Brun, Humlebek: For et Bistade, forskjellige Redskaber, en Samling af Honning, tildeels af egen Production, og to Sorter Mjød, Sølvmedaille. Snedkermester Nielsen, Kjøbenhavn, for et patenteret Bistade, Bronce-medaille. Fabrikant Wolf for et Bistade, Bronce-medaille. Lieutenant Thorsen for Mjød i større Mængde, Bronce-medaille.
